

บทที่ 4

หมวดคำและความหมายของคำว่า “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอหมวดคำและความหมายของคำว่า “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งออกเป็น 5 สมัย ได้แก่ สมัยที่ 1 คือ สมัยสุโขทัย สมัยที่ 2 คือ สมัยอยุธยาถึงสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ 3 คือ สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สมัยที่ 4 คือ สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และ สมัยที่ 5 คือ สมัยปัจจุบัน (รัชกาลที่ 9 ถึง พ.ศ. 2551)

การจำแนกหมวดคำของคำว่า “ยัง” ในแต่ละสมัย ผู้วิจัยจะพิจารณาด้วยเกณฑ์การจำแนกหมวดคำ ดังที่นำเสนอไปแล้วในบทที่ 3

ส่วนการพิจารณาความหมายของคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในแต่ละหมวดคำ ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1). การพิจารณาความหมายของคำว่า “ยัง” ผู้วิจัยจะพิจารณาจากบริบทที่แวดล้อมคำว่า “ยัง” เป็นหลัก หากการปรากฏของคำว่า “ยัง” ในบริบทใด มีผู้ให้ความหมายไว้ เช่น ประเสริฐ ณ นคร (2534, 2549ก, 2549ข, 2550) หรือ ปรีชา ช่างขวัญยืน (2515) เป็นต้น ผู้วิจัยก็จะใช้ข้อมูลเหล่านี้ เพื่อประกอบการพิจารณาความหมายของคำว่า “ยัง” ด้วย

2). ในกรณีของคำว่า “ยัง” ที่อยู่ในหมวดคำกริยา ผู้วิจัยจะใช้การทดสอบ โดยการแทนที่ด้วยคำหรือวลีเกือบพ้องความหมายตามเกณฑ์ที่ไพทยา มีสัจย์ (2539) เสนอไว้ มาประกอบด้วย

3). เมื่อได้ความหมายของคำว่า “ยัง” ในแต่ละบริบทแล้ว ก็จะนำมาจัดกลุ่มความหมาย เนื่องจากผู้วิจัยพบว่าความหมายบางความหมายของคำว่า “ยัง” มีอรรถลักษณะร่วมกัน หรือปรากฏในบริบทที่คล้ายคลึงกัน จนสามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันได้ เช่น คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘พัก/อาศัยอยู่’ หรือ ‘ปรากฏ’ สามารถจัดให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันได้ เนื่องจากปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่เสมอ และมีความหมายว่า ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ ร่วมกัน เป็นต้น

หมวดคำและความหมายต่าง ๆ ของคำว่า “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

4.1 คำกริยา “ยัง” ในสมัยต่าง ๆ

คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำกริยา ปรากฏให้เห็นตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละสมัยมีความหมายต่าง ๆ และมีรูปแบบการปรากฏ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 สมัยสุโขทัย

ในสมัยสุโขทัย คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำกริยา มีความหมายหลัก 3 ความหมาย ได้แก่ ‘มีอยู่’ ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ และ ‘ครอบครอง’ ดังนี้

4.1.1.1 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’¹

ในสมัยสุโขทัย คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ มี 2 ความหมายย่อย ได้แก่ ความหมายว่า ‘มีชีวิต’ และความหมายว่า ‘เหลือ’ กล่าวคือ หากคำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มีชีวิต’ คำกริยา “ยัง” นั้น มักจะปรากฏในบริบทที่มีกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘ตาย’ หรือในบริบทที่มีวลีที่มีความหมายเกี่ยวกับ ‘อายุ’ และหากคำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘เหลือ’ ก็มักจะปรากฏในบริบทที่มีการระบุขอบเขตของสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้อย่างชัดเจน แล้วแสดงว่าขอบเขตนั้นได้ลดลงไปจากเดิมหรือยังมีส่วนที่คงค้างอยู่ บริบทเช่นนี้จึงมักปรากฏกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง’ หรือ ‘สิ้นสุดเหตุการณ์’

ส่วนการปรากฏร่วมกับประธานพบว่า คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ สามารถปรากฏร่วมกับประธานที่เป็นมนุษย์หรือสิ่งไม่มีชีวิตก็ได้ ในกรณีที่ประธานเป็นสิ่งไม่มีชีวิต จะได้แก่สิ่งไม่มีชีวิตที่มีความหมายเกี่ยวกับ ‘อายุของคนใดคนหนึ่ง/สิ่งใดสิ่งหนึ่ง’

คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายว่า ‘มีอยู่’ ในสมัยสุโขทัยนี้ ในแต่ละบริบทอาจมีความหมายย่อยเพียง 1 ความหมาย หรือได้ทั้ง 2 ความหมายก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทที่คำกริยา “ยัง” นั้นปรากฏ ดังตัวอย่าง

- (1) เมื่อพระเป็นเจ้าได้เป็นพระพุทธ วันนั้นชนมาพิธี เราคนนี้อยู่ในร้อยปีเลย²
(ศิลาจารึกนครชุม ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 15-16)
(กรมศิลปากร, 2526: 30)

ตัวอย่างที่ (1) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มีชีวิต’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับวลีบ่งจำนวนอายุ ได้แก่ “ในร้อยปี” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “เราคนนี” ซึ่งเป็นมนุษย์

- (2) มิมีคนถามศาสนาพระเป็นเจ้ายังเท่าใดจักสิ้นอัน ให้แก้วว่าดังนี้ แต่ปีอันสถาปนาพระมหาธาตุนี้เมื่อหน้า ได้สามพันเก้าสิบเก้าปีจึงจักสิ้นศาสนาพระเป็นเจ้า
(ศิลาจารึกนครชุม ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 31-32)
(กรมศิลปากร, 2526: 31)

¹ความหมายว่า ‘มีอยู่’ ในงานวิจัยนี้ใช้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า ‘to exist’

²ประเสริฐ ณ นคร (2549: 229) ได้สรุปใจความของข้อความในส่วนนี้ไว้ว่า “เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั้น คนอยู่ได้ถึง 100 ปี” คำว่า “อยู่” ในบริบทนี้ หมายถึง ‘มีชีวิต’

ตัวอย่างที่ (2) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มีชีวิต’ หรือ ‘เหลือ’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับทั้งวลีบ่งจำนวนอายุ ได้แก่ “สามพันเก้าสิบเก้าปี” และกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘สิ้นสุดเหตุการณ์’ ได้แก่ กริยา “สิ้น” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ศาสนาพระเป็นเจ้า” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

- (3) เมื่อพระเป็นเจ้าได้เป็นพระพุทธรุ วันนั้นชนมาพิธี เราคนนี้อยู่ในร้อยปีเลย เมื่อ นั้นแลมาถึงบัดนี้ว่าไซ้รชนม์เราคนคลาจากร้อยปีแลบัดนี้ถอยปีหนึ่งไปแล้ว ยังแต่เก้าสิบเก้าปีตาย¹

(ศิลาจารึกนครชุม ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 15-18)

(กรมศิลปากร, 2526: 30)

ตัวอย่างที่ (3) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มีชีวิต’ หรือ ‘เหลือ’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับวลีบ่งจำนวนอายุ ได้แก่ “ร้อยปี” “ปีหนึ่ง” หรือ “เก้าสิบเก้าปี” และปรากฏร่วมกับกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง’ ได้แก่ กริยา “คลา...ถอย...ไป” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ในตัวอย่างนี้ไม่ปรากฏรูป แต่ก็สามารถพิจารณาได้ 2 แบบ แบบแรก คือ ประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ “คน” ซึ่งเป็นมนุษย์ อีกแบบหนึ่ง คือ ประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ “ชนม์เราคน” หมายถึง ‘อายุของคน’ ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

- (4) ภูเขาบ้านท่าเมือง ได้ช้างได้วงได้บัวได้นาง ได้เงื่อนได้ทองภูเขาามาเวนแก่พ่อภู. พ่อภูตาย ยังพี่ภู ภูพำน้ำเรอแก่พี่ภู ดั่งน้ำเรอแก่พ่อภู พี่ภูตายจึงได้เมืองแก่ภู ทั้งกลม

(ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 14-18)

(กรมศิลปากร, 2526: 9)

ตัวอย่างที่ (4) คำกริยา “ยัง” อาจพิจารณาได้ 2 ความหมาย ความหมายแรก คือ ‘มีชีวิต’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับกริยา “ตาย” อีกความหมายหนึ่ง หมายถึง ‘เหลือ’ เนื่องจาก กริยา “ตาย” ถือว่าเป็นกริยาที่มีความหมายว่า ‘ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง’ แบบหนึ่ง ซึ่งสิ่งที่น้อยลง คือ ‘ชีวิต’ นั้นเอง ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “พี่ภู” ซึ่งเป็นมนุษย์

4.1.1.2 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’²

ในสมัยสุโขทัย คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายว่า ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ มีความหมายย่อย 2 ความหมาย คือ ‘พัก/อาศัยอยู่’ และ ‘ปรากฏ’ ทั้ง 2 ความหมายนี้ ปรากฏในบริบทที่แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

¹ ประเสริฐ ณ นคร (2549ก: 229) ได้สรุปใจความของข้อความในส่วนนี้ไว้ว่า “เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ นั้น คนอยู่ได้ถึง 100 ปี จึงจะสิ้นอายุ บัดนี้คนอยู่ได้ถึง 99 ปีเท่านั้น” คำว่า “อยู่” ในบริบทนี้ หมายถึง ‘มีชีวิต’

² ความหมายว่า ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ ในงานวิจัยนี้ใช้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า ‘to stay or to be in/at’

4.1.1.2.1 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘พัก/อาศัยอยู่’

คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘พัก/อาศัยอยู่’ จะปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ และประธานของกริยา “ยัง” จะเป็นมนุษย์ และมีความหมายแสดงว่าเป็นผู้พักอาศัยด้วย ดังตัวอย่าง

- (5) ◦ อันหนึ่งสอดพ่อเจ้าของเจ้าข้าไล่ขโมยไปถึงบ้านคนผู้กลาย เจ้าของร้องให้ช่วยกุมพ่อเจ้าบ้านเจ้าเรือนนั้นก็ยังบ้านและกลายบมีฝูงและละขโมยนั้นปล่อยไปก็ดี...¹

(ศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจร ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 15-17)

(กรมศิลปากร, 2526: 163)

ตัวอย่างที่ (5) คำกริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ ได้แก่ “บ้าน” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “พ่อเจ้าบ้านเจ้าเรือน” ซึ่งเป็นมนุษย์ และมีความหมายแสดงว่าเป็นผู้พักอาศัย

- (6) ◦ มาตราหนึ่งสอดลูกขุนมุลนาย....และผู้ใดอันอยู่ภายนอก.....เมืองเล็ก ตนยังไกลจาก.....แคว้นเมืองใหญ่ทั้งหลายที่เนปรเสถียง.....แก่ถิ่นฐานบ้านนาอันอาศัยประ.....ชั่ววันก็ดี และครั้งวันก็ดี มิมีข้าอันขึ้นปีกท่าน.....ข้าชีบาพระอุปัชฌาจารย์ก็ดี อันหนึ่งพ่านไปสู่บ้านสู่ช่องตนไปสู่อยู่เหยาเวี(อน).....ก็ดี คนเอาข้าท่านหนีไปสู่ จุงคินให้ได้ไว้ข้าท่าน.....ท่านนั้นผิด.....แก่พระเจ้าแผ่นดิน แก่เจ้าบ้านเจ้าเมือง.....จริง แม้นเจ้าไทยยังไซร์ ให้ไป.....เมือง.....จักบังคับให้เจ้าข้านั้น.....ภัยอันกลัวพระ.....คนท่านและเอามามีให้พ้นอาชญาท่านนั้น ขนาดราชศาสตรัธรรมศาสตร์ ท่าน.....แต่ให้ได้แก่มันและแก่ผู้เอาข้าท่านมานั้นแล²

(ศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจร ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 24-34)

(กรมศิลปากร, 2526: 158-159)

ตัวอย่างที่ (6) คำกริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ ได้แก่ สถานที่ที่ “เจ้าไท” อยู่ แต่ในที่นี้ไม่ปรากฏรูป ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “เจ้าไท” ซึ่งเป็นมนุษย์ และมีความหมายแสดงว่าเป็นผู้พักอาศัย

¹ ประเสริฐ ณ นคร (2534: 51) ได้ถอดความข้อความในส่วนนี้ไว้ว่า “หากเจ้าของหรือเจ้าของข้าไล่ขโมยไปถึงบ้านคน เจ้าของร้องให้ช่วย เจ้าของอยู่ที่บ้านแต่ไม่ช่วย ปล่อยให้ขโมยหนีไปก็ดี...”

² ประเสริฐ ณ นคร (2534: 51) ได้ถอดความข้อความในส่วนนี้ไว้ว่า “หากผู้ใดอยู่บ้านนอกเมืองเล็ก ไกลจากเมืองใหญ่ไปชั่ววันหนึ่งหรือครั้งวัน ถ้ามีข้าซึ่งขึ้นปีกท่าน (สังกัดท่าน) หรือข้าของชีบาพระอุปัชฌาจารย์หนีไปสู่บ้านคน หรือมีคนพาข้าท่านหนีมาสู่บ้านคนให้ส่งคืนให้ได้ (ให้มอบแก่) พระเจ้าแผ่นดิน เจ้าบ้านเจ้าเมือง.....หากเจ้าไทยไม่อยู่ให้นำไป (ให้แก่....)...”

จากตัวอย่างที่ (5) และ (6) แม้ว่าคำที่ขีดเส้นใต้จะเป็นคำว่า “ยัง” แต่ผู้วิจัยเห็นว่า คือคำเดียวกับคำว่า “ยัง” เนื่องจากในศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจร (กรมศิลปากร, 2526: 156-167) คำที่อ่านว่า “ยัง” หรือ “ยั้ง” ก็มีคำจารึกที่สะกดว่า “ญัง” เหมือนกัน ดังนี้

คำที่อ่านว่า “ยัง” ในตัวอย่างที่ (5) คำจารึก คือ “...พ่อเจ้าบ้านเจ้าเรือนนนกญังบ้านแลกลายบมีฝูงชอยแลละคโมยนนนปลอยไปกดี...” และตัวอย่างที่ (6) คำจารึก คือ “...แมนเจ้าไทบญังไส...”

ส่วนคำที่อ่านว่า “ยัง” คำจารึกก็สะกดว่า “ญัง” เช่นกัน ได้แก่ “...ชนพ้นขนาดดีตีฟเปนแปดวันในดงอนนแลญังไว้ฆ่าทานพ่นในแปดวันสินใหม่ห้าหมื่นห้าพัน...” อ่านว่า “ชนพ้นขนาดดีตี ฟอเป็นแปดวันในดงอน และยังไว้ฆ่าทานพ่นในแปดวันสินใหม่ห้าหมื่นห้าพัน” (ศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจร ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 36-37)

สรุปได้ว่า ในศิลาจารึกกฎหมายลักษณะโจร คำว่า “ยัง” หรือ “ยั้ง” ก็คือคำคำเดียวกัน เนื่องจากคำจารึกสะกดว่า “ญัง” เหมือนกัน

4.1.1.2.2 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘ปรากฏ’

คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘ปรากฏ’ จะปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ และประธานของกริยา “ยัง” จะเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ดังตัวอย่าง

- (7) ...จารึกอันหนึ่งมีในเมือง.....อันหนึ่งมีในเมืองฝาง อันหนึ่งมีในเมือง
สระหลวง.....หมทลาประดิษฐานไว้ด้วยพระบาทลักษณะนั้น พระบาท
ลักษณะนั้นไซ้ พระยารธรรมิกราชให้พิมพ์เอารอยดิน.....พระเป็นเจ้าถึงสิงหล
อันเหยียบเหนือจอมเขาสมนกฎบรรพต ประมาณเท่าใดเอามาพิมพ์ไว้ จูงคน
ทั้งหลาย.แท้.....อันหนึ่งประดิษฐานไว้ในเมืองศรีสัชชนาลัยเหนือจอมเขา
...อันหนึ่งประดิษฐานไว้ในเมืองสุโขทัยเหนือจอมเขาสมนกฎ อันหนึ่ง
ประดิษฐานไว้ในเมืองบางพานเหนือจอมเขานางทอง อันหนึ่งประดิษฐานไว้
เหนือจอมเขาที่ปากพระบาง จารึกก็ยังไว้ด้วยทุกแห่งฯ

(ศิลาจารึกนครชุม ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 49-58)

(กรมศิลปากร, 2526: 39)

ตัวอย่างที่ (7) คำกริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ ได้แก่ “ทุกแห่ง” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “จารึก” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

จากขอบเขตข้อมูลที่ศึกษา ตัวอย่างของคำกริยา “ยัง” ที่ปรากฏเดี่ยวและมีความหมายว่า ‘ปรากฏ’ ในสมัยสุโขทัยนี้ ผู้วิจัยพบเพียง 1 แห่งเท่านั้น

สรุปได้ว่า ความหมายย่อยทั้ง 2 ความหมายของคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ มีลักษณะร่วมกัน คือ ต่างก็ปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ ส่วนลักษณะที่ต่างกัน คือ ถ้า

คำกริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับประธานที่เป็นมนุษย์ คำกริยา “ยัง” จะหมายถึง ‘พัก/อาศัยอยู่’ แต่ถ้า คำกริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต คำกริยา “ยัง” จะหมายถึง ‘ปรากฏ’

4.1.1.3 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘ครอบครอง’¹

คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายว่า ‘ครอบครอง’ ในสมัยสุโขทัย จะปรากฏร่วมกับ คำว่า “เข้า” และ “ได้” ประธานของคำกริยา “ยัง” จะได้แก่ ประธานที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมีความหมาย ว่าเป็นผู้ครอบครอง ส่วนนามวลีที่ตามหลังคำกริยา “ยัง” จะเป็นนามวลีที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งมีความหมายว่าเป็นสิ่งที่ถูกครอบครอง

ในสมัยสุโขทัย คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘ครอบครอง’ สามารถทดสอบโดยการ แทนที่ด้วยกริยา “ยึด” ได้ ดังตัวอย่าง

- (8)   ○ พ่อขุนบางกลางหาวแลพ่อขุนผาเมืองซึ่งข้างสวาย.....พระยามสภกันแลกัน
          คืนให้ซึ่งด้วยกันเหนือหัวข้าง ○ บุรคนแล้วพ่อขุนบางกลางหาวแลขอมสบาด
          ไชลยล้าพวงบกัน ○ พ่อขุนบางกลางหาวไปบอกแก่พ่อขุนผาเมือง พ่อขุนผาเมือง
          ..... ขอมสบาดไชลยล้าพวง..พ่ายพวง ○ พ่อขุนผาเมืองจึงยังเมืองสุโขทัย
          เข้าได้ ○ เวณเมืองแก่พ่อขุนบางกลางหาว ○²

(ศิลาจารึกวัดศรีชุม ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 26-30)

(กรมศิลปากร, 2526: 63-64)

ตัวอย่างที่ (8) คำกริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำว่า “เข้า” และ “ได้” ประธานของกริยา “ยัง” คือ นามวลี “พ่อขุนผาเมือง” ซึ่งเป็นมนุษย์ และมีความหมายว่าเป็นผู้ครอบครอง อีกทั้ง คำกริยา “ยัง” ยังปรากฏร่วมกับนามวลี “เมืองสุโขทัย” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และมีความหมายว่า เป็นสิ่งที่ถูกครอบครอง ในที่นี้ คือ เมืองที่ถูกครอบครอง

¹ ความหมายว่า ‘ครอบครอง’ ในงานวิจัยนี้ใช้ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า ‘to annex’

² ประเสริฐ ณ นคร (2549ข: 256) ได้กล่าวถึงข้อความในส่วนนี้ไว้ว่า “พ่อขุนผาเมืองและพ่อขุน บางกลางหาวขึ้นซึ่งข้างตัวเดียวกันแต่ไปรอบ ๆ เมือง เพื่อลงให้ขอมสบาดฯ เข้าใจว่า พ่อขุนทั้ง 2 มารวมกัน อยู่ที่ศรีสัชนาลัย แล้วพ่อขุนผาเมืองแอบยกพลไปทางด้านหลัง พอขอมสบาดฯ ยกทัพออกมาสู้กับพ่อขุน บางกลางหาว พ่อขุนผาเมืองรีบยกข้ามมายึดเมืองสุโขทัยได้ ขอมสบาดฯ พ่ายแพ้ต่อพ่อขุนทั้ง 2 จึงได้หนีไป พ่อขุนผาเมืองยกเมืองสุโขทัยให้แก่พ่อขุนบางกลางหาว”

ส่วนนियะดา ทาสุนทร ได้ถอดความข้อความในส่วนนี้ไว้ในหนังสือศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 2 (จารึกวัดศรีชุม) ฉบับผลการสัมมนา พุทธศักราช 2523 ความว่า “พระยาผาเมืองกับพ่อขุนบางกลางหาว ต่างทรงช้างนำทัพร่วมกันออกสู้รบ เมื่อพ่อขุนบางกลางหาวลงมือรบกับขอมสบาดไชลยล้าพวงแล้ว และได้ชัยชนะ จึงยึดเมืองสุโขทัยได้ แล้วยกเมืองสุโขทัยให้แก่พ่อขุนบางกลางหาว” (กรมศิลปากร, 2527: 56)

จากขอบเขตข้อมูลที่ศึกษา ตัวอย่างของคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายว่า ‘ครอบครอง’ ในสมัยสุโขทัยนี้ ผู้วิจัยพบเพียง 1 แห่งเท่านั้น

สรุปได้ว่า คำกริยา “ยัง” ในสมัยสุโขทัย มีความหมายหลัก 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายว่า ‘มีอยู่’ ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ และ ‘ครอบครอง’

4.1.2 สมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3

คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำกริยาในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 มีความหมายหลักได้ 3 ความหมาย คือ ความหมายว่า ‘มีอยู่’ ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ และความหมายบ่งการิต ดังนี้

4.1.2.1 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’

ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ มีความหมายย่อย 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายว่า ‘มีชีวิต’ ‘เหลือ’ และ ‘มี’ กล่าวคือ หากคำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มีชีวิต’ คำกริยา “ยัง” นั้น มักจะปรากฏในบริบทที่มีกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘ตาย’ และหากคำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘เหลือ’ ก็มักจะปรากฏในบริบทที่มีการระบุขอบเขตของสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้อย่างชัดเจน แล้วแสดงว่าขอบเขตนั้นได้ลดลงไปจากเดิมหรือยังมีส่วนที่คงค้างอยู่ บริบทเช่นนี้มักจะปรากฏกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง’ หรือ ‘สิ้นสุดเหตุการณ์’ ส่วนคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายว่า ‘มี’ นั้น จะปรากฏในบริบทที่กว้างกว่า 2 ความหมายข้างต้น คือ บริบทใดก็ได้ที่แสดงการมีอยู่ของประธานทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต

คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 นี้ ในแต่ละบริบท อาจมีความหมายย่อยเพียง 1 ความหมาย หรือ 2 ความหมายก็ได้ ขึ้นอยู่กับบริบทที่คำกริยา “ยัง” นั้นปรากฏ ดังตัวอย่าง

- (9) พระเจ้าช้างเผือกตรัสคิดด้วยพระยาราม จึงแต่งการรบพุ่งป้องกันพระนคร
ให้เสียดภัยคลองพระราชไมตรีนั้น บัดนี้พระเจ้าช้างเผือกเสด็จสวรรคตแล้ว
แลยังแต่พระยาราม

(พระราชพงษาวดารกรุงเก่าตามต้นฉบับหลวงฉบับจุลศักราช 1136)

(ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 4, 2459: 16-17)

- (10) ณ เดือนอ้ายมีศุภอักษรขึ้นไปถึงเจ้าฟ้ากษัตริย์ศึก ว่าสำเร็จการศึกษาแล้วให้กลับ
ลงมา บุตรนั้นเสียแล้วยังแต่หลานเป็นผู้ชาย

(จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี)

(กรมศิลปากร, 2501: 9)

ตัวอย่างที่ (9) และ (10) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มีชีวิต’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘ตาย’ ได้แก่ “เสด็จสวรรคต” และ “เสีย” ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม

คำกริยา “ยัง” ในตัวอย่างนี้ก็อาจพิจารณาว่าหมายถึง ‘เหลือ’ ก็ได้ เนื่องจาก กริยา “ตาย” ถือเป็นกริยาที่มีความหมายว่า ‘ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง’ แบบหนึ่ง ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “พระยาราม” และ “หลาน” ตามลำดับ ซึ่งเป็นมนุษย์

- (11) แลเสบียงอาหารตั้งแต่ด่านสำจากขึ้นไปจนถึงเมืองสี่มุม อ้ายลาวเผาเสียส่วนหนึ่ง ยัง ๒ ส่วน

(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 3)

(กรมศิลปากร, 2530: 37)

ตัวอย่างที่ (11) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘เหลือ’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับกริยาลีที่มีความหมายว่า ‘ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง’ ได้แก่ กริยา “เผา” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ในที่นี้ไม่ปรากฏรูป ได้แก่ “เสบียงอาหาร” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

- (12) เจ้าคุณหาบกราบทูลว่า ที่กลันตันนั้นลือกันว่ากองทัพพระยาเพชรบุรีจะยกลงไปเมืองกลันตันว่ายกไปถึงบ้านไพรวันเหนือเมืองสายแล้ว ยัง ทางอีก ๓ วันจะถึงเมืองกลันตัน พวกคนกุบสา พระยาบาโงย รู้เข้าก็รอกันสงบคอยฟังอยู่

(หลวงอุดมสมบัติ, 2530: 214)

ตัวอย่างที่ (12) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘เหลือ’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับกริยาลีที่มีความหมายว่า ‘สิ้นสุดเหตุการณ์’ ได้แก่ กริยา “ถึง” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ “ทาง” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

- (13) แล้วสมเด็จพระเจ้ายงเจองพระราชบิดาเสวยราชสมบัติได้ ๑๓ ปีสวรรคต สมเด็จพระเจ้ากรุงต้าฉิงจึงเสวยราชสมบัติแต่พอครบถ้วน ๖๐ ปีตามอย่างสมเด็จพระอัยกา ครั้นจะให้ล่วงเกินสมเด็จพระอัยกาไปนั้นหาบังควรไม่ จึงสมเด็จพระเจ้ากรุงต้าฉิงผู้ใหญ่มอบราชสมบัติให้แก่สมเด็จพระเจ้าเกียเค่ง พระราชบุตรให้เสวยราชสมบัติ แล้วสมเด็จพระเจ้ากรุงต้าฉิงผู้ใหญ่สั่งสมเด็จพระเจ้าเกียเค่งไว้ว่า ซึ่งสมเด็จพระเจ้าเกียเค่งจะเสวยราชสมบัติต่อไปนั้น ให้มีน้ำพระทัยโอบอ้อมแก่กษัตริย์ในและนอกขอบขัณฑสีมาอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวง ให้มีน้ำพระทัยรักใคร่เหมือนหนึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงต้าฉิงยังพระชนม์อยู่นั้น

(พระราชสาส์นในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก)

(กรมศิลปากร, 2505: 37)

- (14) มาตราหนึ่ง ผู้ใดพิภษสวนไร่นาสาระพัดผลาผลน้ำป่าซึ่งมีอากรอนใช้ให้พิภษเมื่อม้วยชาติผลพฤกษา ถ้าผลพฤกษายังให้ไว้แก่ผู้รักษาพยาบาลก่อน

(กฎหมายตราสามดวง เล่ม 1 ลักษณะตระลาการ)

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 480)

ตัวอย่างที่ (13) และ (14) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มี’ ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ในตัวอย่างทั้งสองนี้ ได้แก่ “สมเด็จพระเจ้ากรุงต้าฉิง” และ “ผลพฤกษา” ซึ่งเป็นประธานที่เป็นมนุษย์และเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ตามลำดับ

4.1.2.2 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’

ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ จะปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ อีกทั้งยังปรากฏร่วมกับประธานที่เป็นมนุษย์ และมีความหมายแสดงว่าเป็นผู้พักอาศัยด้วย ดังนั้นคำกริยา “ยัง” ในบริบทนี้จึงมีความหมายย่อย่อว่า ‘พัก/อาศัยอยู่’ ดังตัวอย่าง

- (15) มาตรการหนึ่ง นายดาบไซให้ตรวจดูความอันอยู่ในกระลาการให้รู้ว่าผู้ใดขาด
ผู้ใดยัง¹ แม้นลูกความผู้ใดหนีกลางคืนเท่าใดให้ใส่ชื่อไว้กลางคืน ถ้าขาด
กลางวันให้ใส่ชื่อไว้กลางวัน

(กฎหมายตราสามดวง เล่ม 1 ลักษณะตราการ)

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 482)

ตัวอย่างที่ (15) คำกริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับวลีบ่งสถานที่ ซึ่งได้แก่ “ในกระลาการ” แต่ในที่นี้ไม่ปรากฏรูป ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ผู้ใด” ในที่นี้อ้างถึงนามวลี “ลูกความ” ซึ่งเป็นมนุษย์และมีความหมายแสดงว่าเป็นผู้พักอาศัยในกระลาการ

จากขอบเขตข้อมูลที่ศึกษา ตัวอย่างของคำกริยา “ยัง” ที่ปรากฏเดี่ยวแล้วมีความหมาย ‘พัก/อาศัยอยู่’ นี้ ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ผู้วิจัยพบเพียง 1 แห่งเท่านั้น

4.1.2.3 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการีต

ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 เป็นสมัยแรกที่พบคำกริยา “ยัง” ที่เป็น “คำกริยาการีต” (causative verb) ซึ่งหมายถึง คำกริยาที่เมื่อปรากฏในประโยคแล้วจะทำให้เห็นความหมายของเหตุการณ์ 2 เหตุการณ์ คือ เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุซึ่งเกิดก่อน และเหตุการณ์ที่เป็นผลซึ่งเกิดขึ้นทีหลัง (วิภา วงศ์สันติวินช, 2526: 16)

นอกจากนี้ วิภาส โภธิแพทย์ (2542: 5, 14-15) ยังได้กล่าวถึงคำกริยาการีตว่าสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ประเภทแรก คือ กริยาที่มีการระบุวิธีการว่าประธานของภาคแสดงแรกเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ผลอย่างไร เช่น คำกริยา “ผลัก” ในประโยค *เขาผลักรูปปั้นลัม* อีกประเภทหนึ่ง คือ กริยาที่ไม่ได้ระบุวิธีการชัดเจนว่าประธานของภาคแสดงแรกเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ผลอย่างไร เช่น คำกริยา “ทำ” “ให้” หรือ “ทำให้” ในประโยค *เขาทำให้ทำให้รูปปั้นลัม*

บริบทของคำกริยาการีต “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คือ บริบทที่หน่วยซึ่งตามหลังกริยา “ยัง” ประกอบด้วย นามวลี คำว่า “ให้” และกริยาวลี ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้

¹ปรีชา ช่างขวัญยืน (2515: 34) ก็ได้ให้ความหมายคำว่า “ยัง” ในข้อความดังกล่าวไว้ว่า หมายถึง ‘อยู่’

นอกจากนี้ คำกริยา “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ถือเป็นคำกริยากริติดประเภทที่ไม่ได้ระบุวิธีการชัดเจนว่าประธานของภาคแสดงแรกเป็นสาเหตุให้เกิดเหตุการณ์ผลอย่างไร เช่นเดียวกับกริยา “ทำ” “ให้” หรือ “ทำให้” และการที่คำกริยากริติด “ยัง” ในสมัยนี้ ปรากฏร่วมกับคำว่า “ให้” เสมอ ทำให้คำที่นำมาใช้ทดสอบเพื่อแทนที่คำกริยา “ยัง” ในบริบทนี้เป็นคำกริยา “ทำ” เพียงคำเดียวเท่านั้น ดังตัวอย่าง

- (16) ยถา มหาราช สุริโย ๙ พระนาคเสนถวายพระพรวิเศษนาว่า สุริโย อันว่าพระอาทิตย์ยังน้ำฝนทั้งปวงให้แห้ง ยถา มีอุปมาฉันใด โยคินา พระโยคาวจรเจ้า พึงยังกิเลสทั้งปวงให้แห้ง มิได้เหลืออยู่ได้ เอว หมือน คถา มีอุปมาเหมือนดังองค์แห่งพระอาทิตย์เป็นประภมน์

(มิลินทปัญหา ฉบับเจ้าปานเจ้าป้อม, 2467: 36)

ตัวอย่างที่ (16) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “น้ำฝนทั้งปวง” หรือ “กิเลสทั้งปวง” คำว่า “ให้” และกริยาวลี “แห้ง” ตามลำดับ ส่วนนามวลีที่เป็นประธาน ได้แก่ “พระอาทิตย์” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต และ “พระโยคาวจรเจ้า” ซึ่งเป็นมนุษย์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ “พระอาทิตย์” และ “พระโยคาวจรเจ้า” ทำบางสิ่งบางอย่าง (ให้เกิด)แก่น้ำฝนและกิเลส และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ น้ำฝนและกิเลสแห้ง ตามลำดับ

- (17) อันว่าทางคือ พระอัฐฐังคิกมรรคธรรมอันกอประกอบด้วยองค์ 8 ประการนี้ ก็ยังเสนามารให้หลง เมาะว่าอกุศลธรรมอันเป็นเสนาแห่งกิเลสส่วนนั้น มีอาจเพื่อจะเอาพระอัฐฐังคิกมรรคธรรม อันกอประกอบด้วยองค์ 8 ประการ นั้นเป็นอารมณ์ได้ดุจแมลงวัน มีอาจเพื่อจะบินไปจับลงไปใบก้อนเหล็กแดง อันเผาด้วยถ่านเพลิงร้อนอยู่นั้น เหตุดังนี้จึงว่าพระอัฐฐังคิกมรรคธรรมยังเสนามารให้หลง มิให้รู้แห่งไปในทาง คือ พระอัฐฐังคิกมรรคธรรมนั้นแล

(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ภาค 1, 2510: 37)

ตัวอย่างที่ (17) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “เสนามาร” คำว่า “ให้” และกริยาวลี “หลง” ตามลำดับ ส่วนนามวลีที่เป็นประธาน ได้แก่ “พระอัฐฐังคิกมรรคธรรม(อันกอประกอบด้วยองค์ 8 ประการ)” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ “พระอัฐฐังคิกมรรคธรรม” ทำบางสิ่งบางอย่าง(ให้เกิด)แก่เสนามาร และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ เสนามารหลง

- (18) ประการหนึ่งซึ่งท้าวโลกบาลทั้งสี่ มีท้าวเวสสุวรรณผู้เป็นพระโสดาบันบุคคลเป็นประธาน ทรงบัญญัติซึ่งเทพอาญาประกาศแก่อมุขย์ทั้งปวงนั้น หวังจะให้ยำเกรงซึ่งเทวกรรมกรรม ห้ามมิให้เบียดเบียนกระทำประทุษโทษแก่คณานิกมมนุษย์พุทธบริษัททั้งสี่มีภิกษุบริษัทเป็นต้น ด้วยกมลเมตตภาพพรหมวิหารใช้จะบัญญัติไว้ด้วยโทษะจิตเจตนาประสงค์แต่จะคอยกระทำโทษอมุขย์ทั้งปวงนั้นหามิได้ และพระองค์ทรงบัญญัติห้ามปรามทั้งนี้เป็นพระอาณิสสส์ถึงสองประการ คือจะคุ้มครองป้องกันรักษาซึ่งพุทธบริษัทให้เสวยผาสุกวิหารเหตุ

พ้นจากอมนุษย์ภยันั้นหนึ่ง คือจะยังหม่อมมนุษย์ให้เว้นจากบาป ในกิริยาอัน
เบียดเบียนบีฑาซึ่งพุทธบริษัทนั้นหนึ่ง

(พระราชปจณาในรัชกาลที่ 3)
(พระราชปจณา เล่ม 1, 2513: 202)

ตัวอย่างที่ (18) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “หม่อมมนุษย์” คำว่า “ให้” และกริยาวลี “เว้นจากบาป” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ในตัวอย่างนี้เป็นอนุพากย์ ได้แก่ อนุพากย์ “พระองค์ทรงบัญญัติห้ามปราม” ซึ่งเป็นประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตและมีลักษณะเป็นเหตุการณ์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ การที่ “พระองค์ทรงบัญญัติห้ามปราม” ทำบางสิ่งบางอย่าง (ให้เกิด)แก่หม่อมมนุษย์ และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ หม่อมมนุษย์เว้นจากบาป

สรุปได้ว่า คำกริยา “ยัง” ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 มีความหมายหลัก 3 ความหมาย ได้แก่ ความหมายว่า ‘มีอยู่’ ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ และความหมายบ่งการிட

4.1.3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5

คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำกริยาในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 มีความหมายหลัก 2 ความหมาย คือ ความหมายว่า ‘มีอยู่’ และ ‘ความหมายบ่งการிட ดังนี้

4.1.3.1 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ มีความหมายย่อย 2 ความหมาย คือ ความหมายว่า ‘เหลือ’ และ ‘มี’ กล่าวคือ หากคำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘เหลือ’ คำกริยา “ยัง” มักปรากฏในบริบทที่มีการระบุขอบเขตของสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้อย่างชัดเจน แล้วแสดงว่าขอบเขตนั้นได้ลดลงไปจากเดิมหรือยังมีส่วนที่คงค้างอยู่ บริบทเช่นนี้มักจะปรากฏกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘ทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งน้อยลง’ หรือ ‘สิ้นสุดเหตุการณ์’ ส่วนคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายว่า ‘มี’ นั้น จะปรากฏในบริบทที่กว้างกว่าความหมายว่า ‘เหลือ’ คือ บริบทใดก็ได้ที่แสดงการมีอยู่ของประธานทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต

- (19) ระยะทางที่ได้มาจากเอเดิน ๓๗๖ ไมล์ ยังอีก ๑๑๒๙ ไมล์ จะถึงเมืองสุเอส
(จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาศทวีปยุโรป ครั้งที่ 2 เล่ม 1)
(สิริพงษ์ อรุณไพโรจน์, บรรณารักษ, 2547: 102)

ตัวอย่างที่ (19) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘เหลือ’ เนื่องจากปรากฏร่วมกับกริยาวลีที่มีความหมายว่า ‘สิ้นสุดเหตุการณ์’ ได้แก่ กริยา “ถึง” ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ในที่นี้ไม่ปรากฏรูป ได้แก่ “ระยะทาง” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

- (20) เวลาบ่ายก่อน 5 โมง ประชุมกันที่ห้องด้านหลังที่จะลงสวน คราวนี้เต็มไปด้วย
เจ้านายทั้งห้อง ดูเกือบไม่มีใครจะทันว่าใคร ถึงที่รู้จักกันแล้วแต่ก่อนก็แปลกไป
มาก เพราะสิบปีมาแล้ว แต่หากได้ฟังคำนำจึงนึกได้ แต่จะจดลงให้ได้หมดก็

เห็นจะเต็มที ปริณเซสออฟเวลส์กับลูก 3 คน ดูกแลดัชเวสออฟคอนนอค กับ ลูกสาวหนึ่ง ลูกชายหนึ่ง ดัชเชสออฟเอดินเบอเวอ คือแกรนด์ ดัชเชสมาเรีย เมืองรูเซีย ปริณเซสคริสเตียนกับลูกสาว ดัชเชสออฟอัลบะนีแลลูกสาว 2 คน ดูกแลดัชเชสออฟอาไกล์ ปริณเซสเบียตริส ปริณเซสเฮนรือออฟแบตเตินเบิร์ก ปริณเซสอเล็กซานดราออฟเด็ก แลปริณเซอเล็กซานดราออฟเด็ก ยังใครที่ เจ้าแผ่นดินนำว่าหลาน ๆ อีกหลายคน ที่มาที่หลังเช่นแกรนด์ดู๊กไมเคิล แกรนด์ดู๊กบอริส มาที่สนามที่เดียวหมดด้วยกันเกือบ 30 คน ตั้งชบวนพองจูง กวีนออกนำแล้วจูงกันเปนลำดับไป...

(พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน พระราชหัตถเลขา ฉบับที่ 24)

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536: 237)

- (21) พระบรมวงศานุวงศ์ขุนนางผู้ใหญ่ผู้น้อยเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเปนอัน มากประมาณ ๓๐ คน คือ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภาณุรังสี ๑ พระองค์ เจ้ากรมลาส ๑ ... มิสเตอร์ออลบาทเดอ ๑ นี้เป็นต้น ยังหลวงขุนอีก แล้วจึง พระราชทานเงินตรา ๕ ตำลึงกับผ้า ๒ สำหรับแต่พระยาศรีสิงหเทพให้ไป พระราชทานหลวงบำรุงบูรณการเมืองพิไชย

(หนังสือ COURT ข้าราชการ เจ้านาย 11 พระองค์ทรงช่วยกันแต่ง เล่ม 1, 2539: 46)

ตัวอย่างที่ (20) และ (21) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มี’ ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ “ใครที่เจ้าแผ่นดินนำว่าหลาน ๆ” และ “หลวงขุน” ซึ่งเป็นมนุษย์

- (22) อนึ่งสิ่งที่เป็นน่าที่จะประกอบกิจการหุงต้ม เพื่อบำรุงความสุขสำราญแห่ง บ้านเรือนมีเปนอันมากยิ่งนัก ในวิธีทางที่จะประกอบกิจการหุงต้มนี้ มีวิธีโดย คำนำที่เป็นกิริยาศัพท์แสดงประเภทให้แปลกกัน โดยประดิษฐ์ทำมี หุง ต้ม แกง ทอด ปิ้ง จี่ เจียว ผัด หนึ่ง อย่าง ปลา หลน คั่ว เผาะ บด ยำ ตุ่น หลาม ตำ เป็นต้น แลยังของรับประทานที่เป็นเครื่องว่างอีกต่างหาก ทั้งเครื่องแจ ที่เปนของทำไม่ประกอบเจือด้วยมังคุดมะขามปลาเนื้ออีกด้วย ซึ่งจะได้พรรณนา วิธีการหุงต้มทำสำหรับกับเช้าของรับประทานเหล่านี้ เป็นหัวข้อต่อไป

(ประติทินบัตร แลจดหมายเหตุ เล่ม 1 ฉบับที่ 1, 2540)

ตัวอย่างที่ (20) คำกริยา “ยัง” มีความหมายว่า ‘มี’ ส่วนประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ “ของรับประทานที่เป็นเครื่องว่าง” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

4.1.3.2 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายบังการิต

บริบทของคำกริยาการิต “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คือ บริบทที่หน่วยซึ่งตามหลังกริยา “ยัง” ประกอบด้วย นามวลี คำว่า “ให้” และกริยาวลี ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการีต สามารถทดสอบ โดยการแทนที่ด้วยกริยา “ทำ” เช่นเดียวกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ดังตัวอย่าง

- (23) นิพพานศัพท์นี้ แปลว่าที่ดับแห่งเพลิง คือราคะ โทสะ โมหะ
อีกนัยหนึ่ง นิพพานศัพท์ แปลว่าออกแล้วจากตัณหาเป็นที่ยังจิตให้หลง
(พระราชปจณาในรัชกาลที่ 5)
(พระราชปจณา เล่ม 2, 2513: 183)

ตัวอย่างที่ (23) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “จิต” คำว่า “ให้” และ กริยาวลี “หลง” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “ตัณหา” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ “ตัณหา” ทำบางสิ่งบางอย่าง(ให้เกิด)แก่จิต และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ จิตหลง

- (24) เมื่อออกพรรษาอุฎฐุมิ พุฒวารบูรณพศุภกษ ณ คำวันนั้น พระบาทกมรแดงออต ศรีสุริยพงษ์รามมหาราชาราชิราช ก็สมาทานศีลเป็นคาบศบวชเฉพาะเนตร ... เมื่อจะขอศีลนั้น พระบาทกมรแดงออตเสด็จยืนขึ้น ยกอัญชลินมัตการพระสุจณปฏิมา กับพระโคตรปฏิภกพระสามีสังฆราช ทรงอธิษฐานตั้งนี้ว่า ผลบุญที่อาตมบวชต่อศาสนา พระพุทธรกมรแดงออตคราวนี้ อัดไม่ปรารถนาจักพรรดิสมบัติ อินทรสมบัติ พรหมสมบัติ อัดตั้งปรารถนาขอขึ้นออดงค์ เป็นพระพุทธรเจ้าหน้าสัตว์ข้ามไตรภพนี้เกิด อธิษฐานตั้งนั้นแล้วจึงรับสรณาคม ขณะนั้นแผ่นดินนี้ก็ไหวทุกทิศ

...

บันดาที่อยู่ ณ ที่นั้นย่อมเห็นมหัศจรรย์ทั่วทุกแห่งด้วยเสด็จทำพระบารมี เผินให้เปนมหัศจรรย์มีหลายอย่าง เมื่อทำอัฐวงคิกศีลและเมื่อทำบารมีสังฆิพระขพุง เดือนนั้นเปนมิมหไม่มีฝนด้วยอำนาจศีลกัน ทั้งทำซึ่งคำสัจ ปกฏีกัประวัติกับปนาท ยังฝนบนอากาศให้ตกลง ณ ฤๅคูล้าง แสดงอัครจริยในการสร้างพระบารมี จึงจดหมายจาฤกลงไว้ให้ถ้วนถี่ในแผ่นศิลา เพื่อจะให้เปนมพระเกียรติยศต่อไป ณ ภายหน้า

(พระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ฯ
เรื่องอภินิหารการประจักษ์)

(สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ฯ, 2547 : 35-36)

ตัวอย่างที่ (24) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ฝนบนอากาศ” คำว่า “ให้” และกริยาวลี “ตกลง ณ ฤๅคูล้าง” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ในที่นี้ไม่ปรากฏรูป ได้แก่ “พระบาทกมรแดงออต ศรีสุริยพงษ์รามมหาราชาราชิราช” ซึ่งเป็นมนุษย์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ “พระบาทกมรแดงออต ศรีสุริยพงษ์รามมหาราชาราชิราช” ทำบางสิ่งบางอย่าง(ให้เกิด)แก่ฝน และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ฝนตกลงในฤๅคูล้าง

สรุปได้ว่า คำกริยา “ยัง” ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 มีความหมายหลัก 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมายว่า ‘มีอยู่’ และความหมายบ่งการรีด

4.1.4 สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8

คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำกริยาสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 มีความหมายหลัก 2 ความหมาย คือ ความหมายว่า ‘มีอยู่’ และความหมายบ่งการรีด ดังนี้

4.1.4.1 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’

คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ปรากฏในบริบทใดที่แสดงการมีอยู่ของประธานทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ดังนั้นจึงมีความหมายย่อย 1 ความหมาย ได้แก่ ความหมายว่า ‘มี’ ดังตัวอย่าง

- (25) พระภิรมย์ ว่ากระไร
 ชุ่นแบ่ง ไม่สำเร็จ ไม่มีหนทางที่จะให้พ้นมาได้
 พระภิรมย์ จะจัดการอย่างไร ๆ ก็ไม่ได้หรือ
 ชุ่นแบ่ง ไม่มีหนทาง ผมเสียใจมาก ผมได้ไปหาเจ้าคุณเทศาตามที่คุณสั่ง
 ท่านตอบว่าท่านจะช่วยอย่างไรไม่ได้ ผมไปหาท่านผู้บัญชาการ
 กองพล ท่านก็ตอบว่าไม่มีหนทางที่จะผ่อนผันอย่างไรได้
 พระภิรมย์ พุทโธ! (ทรุดลงนั่ง) นี่พ่อสวังมิต้องทนลำบากเป็นทหารอยู่อย่างนี้จน
 ตลอดชีวิตหรือ
 ชุ่นแบ่ง ก็เพียงชั่วสองปีเท่านั้น
 พระภิรมย์ ก็ยังกองหนูนอกเล่า
 ชุ่นแบ่ง เมื่อถึงกองหนุนแล้วไม่อัศจรรย์อะไร คงกลับมาบ้านได้ แต่ผมได้ยิน
 ข่าวอะไรอย่างหนึ่ง ซึ่งผมควรจะเรียนคุณพระให้ทราบ (นั่งลงใกล้ ๆ
 พระภิรมย์) ผมได้ทราบข่าวว่าน่าจะมีสงครามกันในเร็ว ๆ นี้
 (บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ)
 (พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2548ก: 30)

- (26) ส่วนพระราชพินัยกรรมก็อยากจะรักษาคำของพระเชษฐาธิราชไว้, จะปล่อยให้
 ไปถึงโรงศาลให้เป็นการประจานนั้นไม่ได้. ทรงขอให้เอาเงินส่วนรายได้ของ
 ทูลกระหม่อมประชาธิปไตย แจกไปตามคำสั่งก็แล้วกัน. ขอแต่เพียงว่าจะให้ได้ตาม
 พระราชพินัยกรรมนั้นไม่มีเพียงพอ, ให้จ่ายไปเพียงเท่าที่เขาจะยังชีวิตอยู่ได้
 เช่นคนที่ได้เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท ก็จะมีพระราชทานได้เพียง ๑,๒๐๐ แทน.
 (สิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็น ประวัติศาสตร์เปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475)
 (หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล, 2546ก: 30-31)

ตัวอย่างที่ (25) และ (26) ประธานของกริยา “ยัง” ในตัวอย่างทั้งสองนี้ ได้แก่ “กองหนุน” และ “เขา” ซึ่งเป็นมนุษย์

- (27) เรามีคำพูดอยู่ประโยคหนึ่งว่า “ภูเขาเลากา” หมายความว่ามากมายใหญ่โต เลากับลาวอาจเป็นคำเดียวกัน (เพราะเสียงสั้นเสียงยาวเอาแน่ในเสียงพูดไม่ได้ ไม่มีอะไรว่าแค่ไหนเป็นยาวเป็นสั้น นอกจากจะมากำหนดกันเอาเองในตัวหนังสือ) ส่วน กา ในถิ่นอีสานแปลว่า ชิดเอาไว้ กันเอาไว้ บันเป็นเขตไว้ ถ้าเอาคำแปลตามนี้ ภูเขาเลากา ก็แปลว่าภูเขาใหญ่กันแดน จะหมายความว่าถึงภูเขาอ้ายลาวกระมัง ยังภูเขาแดนลาวซึ่งกันแดนภาคพายัพกับแดนเชียงตุง จะแปลว่าภูเขาแดนละว่าเพราะตำนานโยนกกว่าเป็นที่อยู่ของพวกละว่า หรือจะแปลว่า แดนใหญ่ ก็ไม่แน่

(เรื่องของชาติไทย)

(เสฐียรโกเศศ, 2533: 14)

ตัวอย่างที่ (27) ประธานของกริยา “ยัง” ได้แก่ “ภูเขาแดนลาวซึ่งกันแดนภาคพายัพกับแดนเชียงตุง” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

4.1.4.2 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการิต

บริบทของคำกริยาการิต “ยัง” ที่ปรากฏในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 คือบริบทที่หน่วยซึ่งตามหลังกริยา “ยัง” ประกอบด้วย นามวลี คำว่า “ให้” และกริยาลี ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” จะเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายบ่ง ‘การิต’ สามารถทดสอบโดยการแทนที่ด้วยกริยา “ทำ” เช่นเดียวกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 และสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ดังตัวอย่าง

- (28) บุรพเพตพลีทักษิณานุประทานกิจ ท่านที่เป็นบัณฑิตได้เคยบำเพ็ญสืบมาแต่โบราณกาล เช่นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ มีพระนามว่า ติโลกวิชัย ก็ได้ยังประชุมชนให้สมทานบุญสมบัติที่ได้ทรงบำเพ็ญไว้แล้ว
(พระราชปจณาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล)
(ประสิทธิ์ แสงทับ, บรรณารักษ, 2550: 460)

ตัวอย่างที่ (28) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ประชุมชน” คำว่า “ให้” และกริยาลี “สมทานบุญสมบัติที่ได้ทรงบำเพ็ญไว้แล้ว” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ พระเจ้าจักรพรรดิ “ติโลกวิชัย” ซึ่งเป็นมนุษย์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ พระเจ้าจักรพรรดิ “ติโลกวิชัย” ทำบางสิ่งบางอย่าง(ให้เกิด)แก่ประชุมชน และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ประชุมชนสมทานบุญสมบัติ

- (29) สัตว์เหล่าใดทั้งหมดในโลกนี้ เป็นอยู่อาศัยอาหาร สัตว์เหล่านั้นทั้งหมดจงได้ อาหารที่ยังใจให้ด้วยความคิดคือบุญฤทธิ์ของเรา
(พระราชปจณาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล)
(ประสิทธิ์ แสงทับ, บรรณารักษ, 2550: 461)

ตัวอย่างที่ (29) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ใจ” คำว่า “ให้” และกริยาวลี “ฟู” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “อาหาร” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิต

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ “อาหาร” ทำบางสิ่งบางอย่าง(ให้เกิด)แก่ใจ และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ใจฟู

สรุปได้ว่า คำกริยา “ยัง” ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 มีความหมายหลัก 2 ความหมาย คือ ความหมายว่า ‘มีอยู่’ และความหมายปงการิต ดังนี้

4.1.5 สมัยปัจจุบัน (รัชกาลที่ 9 ถึง พ.ศ. 2551)

จากขอบเขตของข้อมูลพบว่า คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำกริยาในสมัยปัจจุบันนั้น ปรากฏเป็นคำกริยาการิตทั้งหมด ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” พบว่ามีลักษณะเป็นสิ่งไม่มีชีวิตที่เป็นนามธรรม หรือมีลักษณะเป็นเหตุการณ์

ปริบทการปรากฏของคำกริยา “ยัง” ที่เป็นคำกริยาการิตในสมัยปัจจุบันนี้ จะมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างจากสมัยอื่น ๆ ดังนี้

4.1.5.1 ปริบทที่เหมือนกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 8

ปริบทนี้ หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ซึ่งบังคับว่าจะต้องปรากฏในทุกปริบทนั้น ได้แก่ นามวลี คำว่า “ให้” และกริยาวลี ตามลำดับ คำกริยา “ยัง” ในปริบทนี้สามารถทดสอบโดยการแทนที่ด้วยคำกริยา “ทำ” ดังตัวอย่าง

- (30) มาตรา 1337 บุคคลใดใช้สิทธิของคนเป็นเหตุให้เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ได้รับความเสียหาย หรือเดือดร้อนเกินที่ควรคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเป็นไปตามปกติและเหตุอันควร ในเมื่อเอาสภาพและตำแหน่งที่อยู่แห่งทรัพย์สินนั้นมาค้ำประกันประกอบไซ้ ท่านว่าเจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิจะปฏิบัติการเพื่อยังความเสียหายหรือเดือดร้อนนั้นให้สิ้นไป ทั้งนี้ไม่ลบล้างสิทธิ ที่จะเรียกเอาค่าทดแทน

(กฎหมาย)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (30) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ความเสียหายหรือเดือดร้อน” คำว่า “ให้” และกริยาวลี “สิ้นไป” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ในตัวอย่างนี้เป็นอนุภาคย์ ได้แก่ อนุภาคย์ “เจ้าของอสังหาริมทรัพย์มีสิทธิจะปฏิบัติการ” ซึ่งเป็นประธานที่มีลักษณะเป็นเหตุการณ์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ การปฏิบัติการของเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ทำบางสิ่งบางอย่าง (ให้เกิด)แก่ความเสียหายหรือความเดือดร้อน และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ความเสียหายหรือเดือดร้อนนั้นสิ้นไป

- (31) การที่เหยื่อถูกพนักงานสอบสวน และผู้เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม สอบสวน และซักถามเกี่ยวกับเหตุการณ์สะเทือนใจเหล่านี้จากเหยื่อนั้น พบว่า เหยื่อมักสะเทือนใจไม่ค่อยให้ความร่วมมือ และการสัมภาษณ์อาจกลายเป็น การตอกย้ำ ยังความลำบากใจให้เกิดขึ้น ทั้งยังเป็นการข่มขืนซ้ำซ้อนแก่ เหยื่อที่อาจจะอยากลืมเรื่องราวต่างๆโดยเร็ว

(บทความวิชาการ)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (31) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ความลำบากใจ” คำว่า “ให้” และกริยาลี “เกิดขึ้น” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “การสัมภาษณ์” ซึ่งเป็นประธานที่มีลักษณะเป็นเหตุการณ์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ การสัมภาษณ์ทำบางสิ่งบางอย่าง(ให้เกิด)แก่เหยื่อที่ถูกข่มขืน และเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ เหยื่อเกิดความลำบากใจขึ้น

4.1.5.2 ปริบทที่ต่างจากในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 8

ปริบทนี้ หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ซึ่งเป็นหน่วยที่บังคับว่าจะต้องปรากฏทุก ปริบทนั้น มีเพียง “นามวลี” เพียงหน่วยเดียวเท่านั้น ส่วนหน่วยอื่น ๆ ที่ตามหลังนามวลีนี้อีกที หนึ่ง เป็นหน่วยที่จะปรากฏหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นปริบทนี้จึงแบ่งได้เป็น 3 โครงสร้างย่อยด้วยกัน ดังนี้

4.1.5.2.1 “ยัง” + นามวลี

คำกริยา “ยัง” ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้ จะทดสอบโดยการแทนที่ด้วย กริยา “ทำให้เกิด” หรือ “ก่อให้เกิด” ดังตัวอย่าง

- (32) คนที่มีอาการจิตเภทในอีกด้านหนึ่งนั้น สำหรับเขาหรือเธอ จิตไร้สำนึกมัก เป็นสิ่งที่ให้ผลและไม่เคยเป็นเรื่องเพื่อฝัน ความปรารถนาในตัวของมันเอง ได้ผลิตความจริงและสร้างสรรคโลกใหม่ขึ้นมา แต่สำหรับจิตไร้สำนึกแบบ พรอยเดียนก่อนข้างจะไม่ยังผลผลิตใด ๆ มากจนเกินไป และเป็นเรื่อง ของอีกโลกหนึ่ง ซึ่งล่อลวงชักนำผู้มีอาการจิตเภทเข้าไปสู่ความเป็นปกติ มัน จึงไม่มีอะไรที่จะนำเสนอแก่ผู้มีอาการจิตเภท

(บทความวิชาการ)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (32) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ผลผลิตใด ๆ” ส่วนประธาน ของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “จิตไร้สำนึกแบบพรอยเดียน” ซึ่งเป็นสิ่งไม่มีชีวิตที่เป็นนามธรรม

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ จิตไร้สำนึกแบบพรอยเดียนจะไม่ทำให้เกิดผลผลิตใด ๆ (ที่มาก จนเกินไป) และได้แสดงถึงเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ผลผลิตไม่เกิดขึ้น(มากจนเกินไป)

- (33) กองทุนการเงินระหว่างประเทศจึงได้ให้ความเห็นชอบหนังสือแสดงเจตจำนงฉบับที่ 3 ของไทยเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นแนวทางในการปรับปรุงงบประมาณและข้อกำหนดอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในประเทศและภายในภูมิภาค ด้วยตระหนักว่าการปฏิรูปย่อมนำมาซึ่งกระบวนการปรับเปลี่ยนที่เจ็บปวด และตระหนักว่าการปฏิรูปก่อปรกกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยนี้ จะยัง ผลกระทบทางสังคมได้ รัฐบาลปัจจุบันจึงได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับธนาคารโลก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ตลอดจนสถาบันต่าง ๆ เพื่อที่จะเสริมสร้างระบบความปลอดภัยทางสังคมให้เข้มแข็งขึ้น

(สุนทรพจน์ของนายชวน หลีกภัย)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (33) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ผลกระทบทางสังคม” ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “การปฏิรูปก่อปรกกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยนี้” ซึ่งเป็นประธานที่มีลักษณะเป็นเหตุการณ์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ การปฏิรูปและภาวะเศรษฐกิจถดถอยทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม และได้แสดงถึงเหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ผลกระทบทางสังคมเกิดขึ้น

4.1.5.2.2 “ยัง” + นามวลี + (“ให้”) + (คำบุพบท) + นามวลี

รูปแบบนี้ คำว่า “ให้” และ คำบุพบท จะปรากฏพร้อมกันหรือไม่ก็ได้ แต่จะต้องปรากฏหน่วยใดหน่วยหนึ่งเป็นอย่างน้อย คำกริยา “ยัง” ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้สามารถทดสอบโดยการแทนที่ด้วยกริยา “ทำ” หรือ “ทำให้เกิด” ดังตัวอย่าง

- (34) ท่าทีของนายเจียซิม ยังความซุ่นเคื่องให้แก่นายฮุนเซนอย่างมาก ถึงกับประกาศจะลาออกจากพรรคประชาชนกัมพูชาเพื่อไปตั้งพรรคใหม่

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (34) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ความซุ่นเคื่อง” คำว่า “ให้” คำบุพบท “แก่” และนามวลี “นายฮุนเซน” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “ท่าทีของนายเจียซิม” ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิตที่เป็นนามธรรม

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ ท่าทีของนายเจียซิมทำให้เกิดความซุ่นเคื่องแก่นายฮุนเซน เหตุการณ์ที่เป็นผล คือ นายฮุนเซนเกิดความซุ่นเคื่องอย่างมาก

- (35) ผลการสอบสวนที่รวบรัด ยังความกังขาแก่ประชาชนชาวเนปาลจำนวนมาก

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (35) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ความกังขา” คำบุพบท “แก่” และนามวลี “ประชาชนชาวเนปาล” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “ผลการสอบสวนที่รวบรัด” ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งไม่มีชีวิตที่เป็นนามธรรม

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ ผลการสอบสวนที่รวบรัดทำให้เกิดความกังขาแก่ประชาชนชาวเนปาล เหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ชาวเนปาลจำนวนมากเกิดความกังขา

4.1.5.2.3 “ยัง” + นามวลี + คำแสดงทิศทางการเคลื่อนที่สัมพันธ์ กับตัวผู้พูด + คำบุพบท + นามวลี

คำกริยา “ยัง” ที่ปรากฏในโครงสร้างนี้ สามารถทดสอบโดยการแทนที่ด้วยกริยา “เป็นเหตุให้เกิด” ดังตัวอย่าง

- (36) การเสด็จสวรรคตของกษัตริย์โบดวง หลังจากที่ทรงครองราชย์มานานถึง 42 ปี ยังความเศร้าสลดใจมาสู่พสกนิกรชาวเบลเยียม

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (36) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ความเศร้าสลดใจ” คำแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ที่มีความสัมพันธ์เข้าหาตัวผู้พูด “มา” คำบุพบท “สู่” และนามวลี “พสกนิกรชาวเบลเยียม” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “การเสด็จสวรรคตของกษัตริย์โบดวง” ซึ่งมีลักษณะเป็นเหตุการณ์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ การเสด็จสวรรคตของกษัตริย์โบดวงเป็นเหตุให้เกิดความเศร้าสลดใจมาสู่พสกนิกรชาวเบลเยียม เหตุการณ์ที่เป็นผล คือ พสกนิกรชาวเบลเยียมเกิดความเศร้าสลดใจ

- (37) ในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ 50 ปี ในปี 2539 นี้ จึงนับเป็นมหามงคลสมัยอันพิเศษยิ่ง ยังความปลาบปลื้มปิติยินดีมาสู่ประชาชนโดยถ้วนหน้า

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (37) หน่วยที่ตามหลังกริยา “ยัง” ได้แก่ นามวลี “ความปลาบปลื้มปิติยินดี” คำแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ที่มีความสัมพันธ์เข้าหาตัวผู้พูด “มา” คำบุพบท “สู่” และนามวลี

“ประชาชน” ตามลำดับ ส่วนประธานของคำกริยา “ยัง” ได้แก่ “ในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ 50 ปี ในปี 2539 นี้” ซึ่งมีลักษณะเหตุการณ์

เหตุการณ์ที่เป็นสาเหตุ คือ ในศุภวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ 50 ปี ในปี 2539 นี้ เป็นเหตุให้เกิดความปลาบปลื้มปิติยินดีมาสู่ประชาชน เหตุการณ์ที่เป็นผล คือ ประชาชนเกิดความปลาบปลื้มปิติยินดี

สรุปได้ว่า คำกริยา “ยัง” ในสมัยปัจจุบัน เป็นคำกริยาที่มีความหมายบ่งการิตที่สามารถทดสอบด้วยการแทนที่ได้ด้วยกริยา “ทำ” “ทำให้เกิด” “ก่อให้เกิด” หรือ “เป็นเหตุให้เกิด” ได้

สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ คำกริยาการิต “ยัง” ในปัจจุบันนั้น ปรากฏใช้ในบริบทที่จำกัด หรือ ปรากฏในภาษาเขียนบางประเภท ได้แก่ ข่าว กฎหมาย บทความวิชาการสุนทรพจน์ เป็นต้น ไม่ได้ปรากฏใช้ในภาษาพูดโดยทั่วไปเหมือนคำกริยาการิตอื่น ๆ เช่น คำว่า “ทำ” “ให้” หรือ “ทำให้”

4.1.6 สรุปการวิเคราะห์ความหมายของคำกริยา “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

ความหมายต่าง ๆ ของคำกริยา “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ความหมายหลัก	ความหมายย่อย/คำที่นำมาแทนที่	สมัย				
		สุโขทัย	อยุธยา - ร.3	ร.4 - ร.5	ร.6 - ร.8	ปัจจุบัน
‘มีอยู่’	‘มีชีวิต’ ‘เหลือ’ ‘มี’	‘มีชีวิต’ ‘เหลือ’	‘มีชีวิต’ ‘เหลือ’ ‘มี’	‘เหลือ’ ‘มี’	‘มี’	-
‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’	‘พัก/อาศัยอยู่’ ‘ปรากฏ’	‘พัก/อาศัยอยู่’ ‘ปรากฏ’	‘พัก/อาศัยอยู่’*	-	-	-
‘ครอบครอง’	‘ยึด’	‘ยึด’*	-	-	-	-
‘การิต’	‘ทำ’ ‘ทำให้เกิด’ ‘ก่อให้เกิด’ ‘เป็นเหตุให้เกิด’	-	‘ทำ’	‘ทำ’	‘ทำ’	‘ทำ’ ‘ทำให้เกิด’ ‘ก่อให้เกิด’ ‘เป็นเหตุให้เกิด’

หมายเหตุ เครื่องหมายดอกจัน (*) แสดงว่าในสมัยนั้นพบเพียง 1 แห่ง

ตารางที่ 2 แสดงการปรากฏของคำกริยา “ยัง” ในความหมายต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

จากตารางข้างต้น ผู้วิจัยแบ่งความหมายของคำกริยา “ยัง” ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มแรก คือ คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายประจำคำ¹ คำกริยา “ยัง” ในกลุ่มนี้ ประกอบด้วยความหมายว่า ‘มีอยู่’ ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ และ ‘ครอบครอง’

อีกกลุ่มหนึ่ง คือ คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายทางไวยากรณ์² ได้แก่ คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการิต ซึ่งได้แก่ ความหมายว่า ผู้ก่อเหตุ (causer) กระทำบางสิ่งบางอย่างและมีผลต่อผู้รับเหตุ (causee) ทำให้ผู้รับเหตุกระทำเหตุการณ์บางอย่างขึ้น

พัฒนาการของคำกริยา “ยัง” สรุปได้ว่า ในสมัยสุโขทัยปรากฏเฉพาะคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายประจำคำ ต่อมาในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ก็ปรากฏคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายทางไวยากรณ์บ่งการิตเพิ่มขึ้น และในสมัยปัจจุบันไม่ปรากฏคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายประจำคำ ปรากฏแต่เพียงคำกริยา “ยัง” ที่มีความหมายทางไวยากรณ์บ่งการิตเท่านั้น และยังไม่ปรากฏใช้ในปริบทที่จำกัดอีกด้วย พัฒนาการของคำกริยา “ยัง” นี้ เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์อย่างไร ผู้วิจัยจะกล่าวถึงในบทต่อไป

4.2 คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ในสมัยต่าง ๆ

คำว่า “ยัง” ที่เป็นคำช่วยหน้ากริยาและมีความหมายทางไวยากรณ์ แสดงการณลักษณะ ‘คงอยู่’ ปรากฏให้เห็นตั้งแต่สมัยสุโขทัย และปรากฏเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังพบว่าคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ในทุกสมัยสามารถปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงสภาพ (stative verb) ก็ได้ หรือคำกริยาพลวัต (dynamic verb) ก็ได้ ดังตัวอย่าง

4.2.1 สมัยสุโขทัย

- (38) *พอกูชื่อศรีอินทราทิตย แม่กูชื่อนางเสือง พี่กูชื่อบานเมือง ดูพี่น้องทองเตียวห้า
คน ผู้ชายสาม ผู้หญิงสอง พี่เมื่อผู้อายตายจากเมื่อเดิมแต่ยังเล็ก*

(ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง ด่านที่ 1 บรรทัดที่ 1-3)

(กรมศิลปากร, 2526: 8)

¹สุชาติพยัคฆ์ เหมือนใจ (2549: 36) ได้กล่าวถึงนิยามของความหมายประจำคำ โดยอ้างถึงแนวคิดของ Sapir (1921: 102) ไว้ว่า “ความหมายประจำคำ คือ ความหมายของคำที่มีความสมบูรณ์ด้านศัพท์ หรือมีความหมายในตัวเอง ไม่ต้องอาศัยบริบทหรือคำอื่น ๆ ในประโยคเพื่อแสดงความหมายของคำ”

²นิยามของความหมายทางไวยากรณ์ สุชาติพยัคฆ์ เหมือนใจ (2549: 36) ก็ได้อ้างถึงแนวคิดของ Sapir (1921: 102) เช่นเดียวกัน โดยกล่าวว่า “ความหมายทางไวยากรณ์ คือ ความหมายของคำที่ไม่มีความสมบูรณ์ด้านศัพท์หรือไม่มีความหมายในตัวเอง ต้องอาศัยบริบทหรือคำอื่น ๆ ในประโยคจึงจะระบุความหมายได้”

โดยปกติ คำที่แสดงความหมายทางไวยากรณ์มักจะเป็นคำไวยากรณ์หรือคำหน้าที่ ได้แก่ คำสรรพนาม คำบุพบท เป็นต้น แต่ในกรณีของคำว่า “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการิตนั้น สามารถแสดงความหมายทางไวยากรณ์ได้ทั้ง ๆ ที่ยังคงสถานะของคำกริยาซึ่งเป็นคำหลักอยู่ รายละเอียดในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 5

- (39) ...แต่เมื่อเจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามุนียังน้อย แม่ให้กินนมได้สองปีปลายค้ำหนึ่งในที่แท่นครานั้นมาถึงสิบเจ็ดปีสิบแปดปี...

(ศิลาจารึกวัดศรีชุม ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 76-77)

(กรมศิลปากร, 2526: 68)

ตัวอย่างที่ (38) และ (39) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงสภาพ ได้แก่ กริยา “เล็ก” และ “น้อย” ตามลำดับ

- (40) ◦ ขอจุงได้รับติชมมคค์สรรวินสั๊กกณญาณ ◦ ตราบยังอันโทลในสงสารภพนี้ ◦

(จารึกบ้านางเมาะ ด้านที่ 3 บรรทัดที่ 14-16)

(คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยฯ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2534: 35-36)

ตัวอย่างที่ (40) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาพลวัต ได้แก่ กริยา “อันโทล” ซึ่งหมายถึง ‘อันท่องเทียวอยู่, อันเวียนว่ายอยู่ในสังสารวัฏฏ์’ (คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทยฯ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2534: 36)

เท่าที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ที่ปรากฏร่วมกับกริยาพลวัต ในสมัยสุโขทัย ผู้วิจัยพบ 1 แห่ง เท่านั้น

4.2.2 สมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3

- (41) ลุคักราช ๑๑๔๔ ปีมะเมียอัฐศก ข้าวยังแพงเสมอ

(จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี)

(กรมศิลปากร, 2501: 38)

- (42) ทรงตรัสถามว่า คนก็ยังอยู่ถึง ๔๐๐ พันหนึ่งยังมากหนักหนา คิดไว้ว่าอะไร

(หลวงอุดมสมบัติ, 2530: 72)

ตัวอย่างที่ (41) และ (42) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงสภาพ ได้แก่ กริยา “แพง” และ “มาก” ตามลำดับ

- (43) เมื่อพระองค์ยังแสวงหาพระโพธิญาณสร้างพระบารมีอยู่นั้น ก็ยอมมาปฏิสนธิในครรภ์พระสิริมหายา

(พระราชพงศาวดารในรัชกาลที่ 1)

(พระราชพงศาวดาร เล่ม 1, 2513: 159)

- (44) จึงพระยาราม พระกลาโหม พระมหาเทพ ก็ให้ตั้งค้ำในกำแพงพระนคร เปนวงพาด ก็เอาปืนใหญ่ปืนมณฑกมาตั้งค้ำไว้ในหน้าค้ำนั้น ฝ่ายพลอันอยู่หน้าที่กำแพงเชิงเทินนั้นก็ยังรบพุ่งป้องกันอยู่

(พระราชพงษาวดารกรุงเก่าตามต้นฉบับหลวงฉบับจุลศักราช 1136)

(ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 4, 2459: 15)

ตัวอย่างที่ (43) และ (44) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาพลวัต ได้แก่ กริยา “แสวงหา” และ “รบฟุ้งป้องกัน” ตามลำดับ

4.2.3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5

- (45) ในการพระศพครั้งนี้ ซึ่งได้ตั้งราชวัติมีฉัตรรายทางเป็นการใหญ่ครั้งนี้ ไม่ได้ทรงพระราชดำริว่า จะให้เกณฑ์ไพร่ให้หาทรายมารายโรยถนนทางซักรถเชิญพระศพมานั้น เพราะทรงเห็นว่าท้องถนนก็เป็นของก่อทำขึ้นใหม่ไม่นานนัก ยัง เรียบร้อยคืออยู่

(ประชุมประกาศ รัชกาลที่ 4)

(พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2541: 12)

- (46) วันนี้ฝนตกมาแต่เมื่อไรก็ไม่ทราบ ตื่นขึ้นมาเห็นยังมีคอยู่ นอนต่อไปอีกจน 3 โมง เลยสายใหญ่

(พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน พระราชหัตถเลขา ฉบับที่ 23)

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536: 396)

ตัวอย่างที่ (45) และ (46) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงสภาพ ได้แก่ กริยา “เรียบร้อย” และ “มีค” ตามลำดับ

- (47) บ่ายสามโมงเศษไปบน ทูลหม่อมมบนยังเสวยอยู่ในห้องเขียว

(จดหมายเหตุรายวัน ของสมเด็จพระบรมราชปิตุลาธิบตี เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ)

(สมเด็จพระบรมราชปิตุลาธิบตี เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ, 2543: 46)

- (48) แม่เพย ป่วยอาการก็คงอยู่อย่างเดิม จะปรากฏชัดว่าคลายขึ้นแท้ก็หาไม่ ยังไอเสียงแห่งอยู่เสมอ

(พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)

(พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2521: 423)

ตัวอย่างที่ (47) และ (48) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาพลวัต ได้แก่ กริยา “เสวย” และ “ไอ” ตามลำดับ

4.2.4 สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8

- (49) “เธอยังห่ม แต่เธอคิดอย่างผู้ใหญ่” หม่อมราชวงศ์กิริติกกล่าวเมื่อข้าพเจ้าพูดจบแล้วสักครู่

(ข้างหลังภาพ)

(ศรีบูรพา, 2548: 38)

- (50) เขาก็รักหล่อนมาจนถอนไม่ขึ้นเสียแล้ว รักตั้งแต่ยังเยาว์อยู่ด้วยกัน

(ศัตรูของเจ้าหล่อน)

(ดอกไม้สด, 2516: 22)

ตัวอย่างที่ (49) และ (50) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงสภาพ ได้แก่ กริยา “หนุ่ม” และ “เยาว์” ตามลำดับ

- (51) เวลาที่จวนสวรรคตจึงมีผู้หญิงอยู่ชั้นสามนั้นเต็มไปหมด. ลูกเธอที่มีได้อยู่ในเวลานั้นก็มีแต่ผู้ที่ยังศึกษาอยู่ที่ยุโรป, คือ น้องชายแดง, น้องชายตี๋ (สมเด็จพระเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี, น้องเอียดน้อย (สมเด็จพระเจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา), กับพระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ (กรมชยานาท)

(ประวัติต้นรัชกาลที่ 6)

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2545: 38)

- (52) ผู้บังคับบัญชาจุดบุหรี่แล้วนั่งครอง เสียงปืนยังยิงไกล ๆ เรื่อย ๆ อยู่ สักครู่หนึ่ง ปลัดกรมจึงกลับเข้ามา

(บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ)

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2548ก: 84)

ตัวอย่างที่ (51) และ (52) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาพลวัต ได้แก่ กริยา “ศึกษา” และ “ยิง” ตามลำดับ

4.2.5 สมัยปัจจุบัน (รัชกาลที่ 9 ถึง พ.ศ. 2551)

- (53) “...ป่าตอกเป็นศิลปินคนหนึ่งในไม่กี่คนของเมืองไทยที่เป็นตำนาน และป่าตอกยังเป็นบุคคลที่เป็นสัญลักษณ์ของความสนุกสนานของเมืองไทย เหมือนกับ บ็อบ โฮป ที่เป็นสัญลักษณ์ของความตลกของอเมริกา ผมไม่อยากจะหายไปจากเมืองไทย ซึ่งรวมไปถึงจะพยายามเผยแพร่ให้ต่างประเทศรู้จักป่าตอกด้วย” บอยเดินทางไปพบป่าตอกที่บ้าน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคมที่ผ่านมา ซึ่งตอนนั้นศิลปินแห่งชาติท่านนี้ยังแข็งแรงคืออยู่

(บทความทั่วไป)

(Thai Concordance Online)

- (54) การคาดการณ์ภาวะการซื้อขายหลักทรัพย์ในสัปดาห์หน้า คาดว่าบรรยากาศการซื้อขายยังดีอยู่

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (53) และ (54) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงสภาพ ได้แก่ กริยา “แข็งแรง” และ “ดี” ตามลำดับ

- (55) ทีมไทยยังมีโอกาสที่จะลุ้นเหรียญ 1 ใน 3 ได้ อีก 4 รายการ จากวิ่งผลัด 4x100 เมตรชาย ซึ่งจะต้องขับเคี่ยวกับ "แชมป์เก่า" ญี่ปุ่น และ จีน ที่ทำเวลาในรอบคัดเลือกดีกว่า โดยทีมไทยทำเวลามาอันดับ 3 เนื่องจากวิ่งส่งไม้ไม่ดี ไม่แรง เหรียญชัย สีหะวงษ์ยังวิ่งหนีคอยู่นั้น ถึงนาทีสุดท้ายอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยน ถ้าฟอร์มยังไม่ดีขึ้น

(กรุงเทพฯธุรกิจ 2)

(Thai Concordance Online)

- (56) ตอนนี้นั้นนี้ ช่างน้อยเคราะห์ร้าย ยังกินกล้วยและอ้อยได้ตามปกติ

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (55) และ (56) คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาพลวัต ได้แก่ กริยา “วิ่ง” และ “กิน” ตามลำดับ

4.2.6 สรุปการวิเคราะห์ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” มีความหมายทางไวยากรณ์ 1 ความหมาย คือ การณ์ลักษณะ ‘คงอยู่’ แสดงให้เห็นว่าคำว่า “ยัง” ปรากฏเป็นคำไวยากรณ์มาตั้งแต่สมัยสุโขทัยแล้ว

ส่วนการปรากฏร่วมของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” กับคำกริยาพบว่า ในทุกสมัยคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถปรากฏร่วมได้ทั้งกับคำกริยาแสดงสภาพและกริยาพลวัต ซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

คำช่วยหน้ากริยา “ยัง” แสดงการณ์ลักษณะ ‘คงอยู่’	สมัย				
	สุโขทัย	อยุธยา - ร.3	ร.4 - ร.5	ร.6 - ร.8	ปัจจุบัน
กริยาแสดงสภาพ	✓	✓	✓	✓	✓
กริยาพลวัต	✓*	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ เครื่องหมายดอกจัน (*) แสดงว่าในสมัยนั้นพบเพียง 1 แห่ง

ตารางที่ 3 แสดงการปรากฏของคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” ที่ปรากฏร่วมกับกริยาแสดงสภาพและกริยาพลวัต ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

การปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่น ๆ พบว่า ในทุกสมัยคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” สามารถปรากฏร่วมได้ทั้งกับคำกริยาแสดงสภาพและคำกริยาพลวัต แต่จากขอบเขตข้อมูลในการศึกษาค้างนี้ พบว่าการปรากฏร่วมระหว่างคำช่วยหน้ากริยา “ยัง” กับคำกริยาพลวัตพบตัวอย่างเพียง 1 แห่งเท่านั้นในสมัยสุโขทัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดของข้อมูลในสมัยสุโขทัยที่มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับช่วงสมัยอื่น ๆ

4.3 คำบุพบท “ยัง” ในสมัยต่าง ๆ

คำว่า “ยัง” ที่เป็นคำบุพบทปรากฏให้เห็นตั้งแต่สมัยสุโขทัย และปรากฏเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน คำบุพบท “ยัง” ในแต่ละสมัยมีความหมายต่าง ๆ และมีรูปแบบการปรากฏ ดังนี้

4.3.1 สมัยสุโขทัย

ในสมัยสุโขทัย คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำบุพบท มีความหมาย 1 ความหมาย คือ ความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’

ในสมัยสุโขทัย คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ ปรากฏให้เห็น 1 แบบ คือ ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ โดยปรากฏร่วมกับกริยาที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่ ส่วนนามวลีที่ปรากฏหลังคำบุพบท “ยัง” มีความหมายเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่ ดังตัวอย่าง

- (57) .....หาศรัทธาปรารถนา.....ยาทศบารมี.....ทำ
พระ.....แต่ปลุกพระศรีมหาโพธิ.....อาวาสแดนนครสระหลวงมีพุทธ
ปฏิมา พระศรี.....สนา มหาสะพานไว้คนผู้ตัดน้ำล้างดินผู้สงฆ์.....
รักษา จึงคลายังสุโขทัย (ศรี) สัชชนาลัยกระทำสมการบารมี.....พระ
มหาธาตุคลายังฝาง แพล ระพูน ดาก เชียง.....รอดถึงดงที่โปรดช้าง ...
(ศิลาจารึกวัดเขากบ ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 7-15)
(กรมศิลปากร, 2526: 187)

ตัวอย่างที่ (57) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “คลา” และ “คลาด” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “สุโขทัย” “ฝาง” “แพล” “ระพูน” “ดาก” และ “เชียง...” นามวลีเหล่านี้ ต่างก็บ่งสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่ทั้งสิ้น

4.3.2 สมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3

ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำบุพบท มีความหมาย 2 ความหมาย คือ ความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ และความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ ดังนี้

4.3.2.1 ความหมายบ่งการก ‘สถานที่’

คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 มีลักษณะบังคับการปรากฏ คือ ต้องปรากฏร่วมกับกริยาที่มีความหมายว่าอยู่กับที่เท่านั้น ส่วนนามวลีที่ปรากฏหลังคำบุพบท “ยัง” มีความหมายว่าเป็นสถานที่และเป็นสถานที่ที่ห่างจากตัวผู้พูด/ผู้เล่า/ผู้แต่ง หรือเป็นสถานที่ที่ผู้พูด/ผู้เล่า/ผู้แต่งเห็นว่า มีระยะห่างออกไป ในขณะที่พูด/เล่า/แต่ง ดังตัวอย่าง

- (58) *อันว่าพญาหัสตินสุประดิษฐ์ สถิตยังแดนป่าพระหิมพานต์ ย่อมบริบูรณ์ด้วย
น้ำทิพย์พฤษภพหามีได้ชัดเจน สะพรั่งพร้อมด้วยคชาชาติหลายพันทั้งหลายซึ่ง
เป็นยศบริวาร ก็ปราศจากภัยอันตรายมีแต่เกษมสุขบันเทิงเรริงรื่นสันกาลเป็นกิจ
(นิทานแทรกเรื่องนางนพมาศ)
(กรมศิลปากร, 2513: 60)*

ตัวอย่างที่ (58) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “สถิต” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “แดนป่าพระหิมพานต์” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นสถานที่ที่ห่างจากตัวผู้เล่า ซึ่งในที่นี้ สันนิษฐานว่าน่าจะเป็นพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (กรมศิลปากร, 2513: ๗)

- (59) *นางนกลีจึ่งตอบไปว่า อันตัวข้านี้ทำรังอยู่ยังต้นเต้าร้างริมขอบหนอง บัดนี้
มาเที่ยวหาเกสรดอกสามหาวบริโภคเป็นอาหาร
(นิทานแทรกเรื่องนางนพมาศ)
(กรมศิลปากร, 2513: 77)*

ตัวอย่างที่ (59) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “ทำรัง(อยู่)” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ต้นเต้าร้างริมขอบหนอง” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นสถานที่ที่ห่างจากตัวผู้พูด ในที่นี้ คือ นางนกลี

4.3.2.2 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’

ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ มี 3 ความหมายย่อย คือ ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ และ ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ ดังนี้

4.3.2.2.1 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’

คำบุพบท “ยัง” ในความหมายนี้มีลักษณะบังคับการปรากฏ คือ ต้องปรากฏร่วมกับกริยาที่มีความหมายแสดงการเคลื่อนที่เสมอ ในบางครั้งคำบุพบท “ยัง” นี้ก็อาจปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ด้วยก็ได้ ส่วนนามวลีที่ปรากฏหลังคำบุพบท “ยัง” มีความหมายเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่ หรือเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังตัวอย่าง

- (60) *สมเด็จพระมหินทราธิราชเจ้าแผ่นดินก็เสด็จคืนลงมายังพระนครศรี
อยุธยา ฯ
(พระราชพงษาวดารกรุงเก่าตามต้นฉบับหลวงฉบับจุลศักราช 1136)
(ประชุมพงษาวดาร ภาคที่ 4, 2459: 5)*

ตัวอย่างที่ (60) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “เสด็จคืนลงมา”¹ ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “พระนครหรืออุทยาน” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (61) *ขณะนั้นพระเจ้าหงซาก็ให้พระเจ้าแปรยกทัพเรือลงไปโดยคลองสะพานขายเข้าไปออกบางไทร แลขึ้นมาตั้งทำยคุกกันมิให้เรือขึ้นล่องเข้ายังพระนคร*
(พระราชพงษาวดารกรุงเก่าตามต้นฉบับหลวงฉบับจุลศักราช 1136)
(ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 4, 2459: 14)

ตัวอย่างที่ (61) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “ขึ้นล่องเข้า” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “พระนคร” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (62) *ต่อหน้าพระที่นั่งออกมาสองข้าง ๆ ละสี่รูป ราชทูตสยามเชิญพานพระราชสาสน์เดินตรงเข้าไปตั้งไว้บนโต๊ะตรงหน้าพระแท่น แล้วเดินถอยหลังออกมาพักยังที่เฝ้า*
(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ภาค 1, 2510: 22)

ตัวอย่างที่ (62) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “เดินถอยหลังออกมา” และปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ “พัก” ด้วย ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ที่เฝ้า” ซึ่งเป็นสถานที่หรือบริเวณที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์นี้

4.3.2.2 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’

คำบุพบท “ยัง” ในความหมายนี้มีลักษณะบังคับการปรากฏ คือ ต้องปรากฏร่วมกับกริยาแสดงการสื่อสาร² และกริยาแสดงการเคลื่อนที่เสมอ ส่วนนามวลีที่ปรากฏหลังคำบุพบท “ยัง” มีความหมายเป็นว่ามนุษย์ที่เป็นจุดหมายปลายทางของการส่งสารหรือเป็นผู้รับสาร ดังตัวอย่าง

- (63) *ผู้สำเร็จราชการของเจ้าเมืองมังกล่า บอกมายังท่านอัครมหาเสนาบดีผู้ใหญ่*
ทั้ง ๖
(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 3)
(กรมศิลปากร, 2530: 39)

¹ คำที่วิจิตรน ภาณุพงศ์ (2538: 60-61) จัดให้อยู่ในหมวดคำหน้ากริยาหรือหลังกริยา เช่น “ไป” “มา” “ขึ้น” “ลง” “เข้า” “ออก” หรือ “ไว้” เป็นต้น ในงานวิจัยนี้จะถือว่าเป็นคำกริยาที่ยังคงให้ความหมายประจำคำอยู่ตามแนวคิดที่ปรากฏในงานวิจัยของกิงกานัญจา เทพกาญจนา (Kingkarn Thepkanjana, 1986)

² กริยาแสดงการสื่อสารถือว่าเป็นกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่แบบหนึ่ง เนื่องจากเป็นคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ของข้อมูลข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง โดยปลายทางที่ข้อมูลข่าวสารนั้นเคลื่อนที่ไปถึง ก็คือจุดหมาย นั่นเอง

ตัวอย่างที่ (63) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา “บอก” และปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “มา” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ท่านอัครมหาเสนาบดีผู้ใหญ่อายุ ๖” ซึ่งเป็นมนุษย์ที่เป็นผู้รับสาร

- (64) ข้าพเจ้าจำอ้ายนั้นทะกาลงมาได้ ๕ คืบ ถึงแม่น้ำพริกกองทัพหลวงส่งข้าพเจ้ากับอ้ายนั้นทะเข้าไปใส่ตระรางไว้ แล้วนายกองทัพหลวงถามข้าพเจ้า ให้การยัง ข้าพเจ้ามา จึงไปรฎพระราชนานโทฎได้ลงพระราชอาษาเขียนข้าพเจ้าอับอ้ายนั้นทะไม่ ข้าพเจ้าต้องจำอยู่ในค่าย ๔ คืบ

(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 3)

(กรมศิลปากร, 2530: 89)

ตัวอย่างที่ (64) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา “ให้การ” และปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “มา” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ข้าพเจ้า” ซึ่งเป็นมนุษย์ที่เป็นผู้รับสาร

4.3.2.3 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’

ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ หรือแสดงจุดสิ้นสุดของเวลานี้ ปรากฏร่วมกับกริยาที่มีความหมายว่าอยู่กับที่หรือเคลื่อนที่ก็ได้ ส่วนนามวลีที่ปรากฏหลังคำบุพบท “ยัง” มีความหมายว่าเป็นเวลาที่เป็จุดสิ้นสุดของเหตุการณ์ ดังตัวอย่าง

- (65) เพลาเปนอันค้ำ ลมพายุแลฝนก็ตกลงในราตรีนั้น แลเศรษฐีจิตานั้น จึงเอาทารกทั้งสองนั้นนอนไว้ในใต้ออก ก็ครอบทารกทั้งสองนั้นไว้ยังรุ่ง

(ประชุมจดหมายเหตุสมัยอยุธยา ภาค 1, 2510: 39)

ตัวอย่างที่ (65) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “ครอบ...ไว้” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “รุ่ง” ซึ่งแสดงเวลาที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

- (66) ถ้าฝ่ายโจทก์ก็ฝ่ายจำเลยก็ตีมีฟงใช้ท่านว่าให้ภูคาษเอาค้ำชื่อจำผู้มีฟงนั้นไว้ ยังค้ำ แล้วจึงถอดชื่อค้ำออกให้ว่าความ

(กฎหมายตราสามดวง เล่ม 1 ลักษณะตระลาการ)

(ราชบัณฑิตยสถาน, 2550: 476)

ตัวอย่างที่ (66) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาทั้งที่แสดงการเคลื่อนที่และการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “เอา...จำ...ไว้” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ค้ำ” ซึ่งแสดงเวลาที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

4.3.3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำบุพบท มีความหมาย 2 ความหมาย คือ ความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ และความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ เช่นเดียวกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ดังนี้

4.3.3.1 ความหมายบ่งการก ‘สถานที่’

คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ปรากฏในบริบทเดียวกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ดังตัวอย่าง

- (67) ทางไปหฺรดีเปนทางตามเก้า ๔.๕๕ เปนป่าใหญ่มีไม้ราย ชำมควน ๒ ลูก ชำม
ห้วย ๒ ลำ ๕.๒๐ ถึงป่าแดง ชำมสันเนินไปลูก ๑ พื้นที่เปนนาร้าง มีคลองชำม
๒ ลำ ๕.๒๕ ขึ้นเนินอีกทีก็คือนันตลิ่งแม่น้ำพุมดวง ถึงบ้านตาขุน พักยังที่พัก
ร่อนเคียงวัดตาขุน

(จดหมายระยะทางไปตรวจราชการแหลมมลายู ร.ศ. 121)

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์, 2540: 6-7)

ตัวอย่างที่ (67) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “พัก” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ที่พักร่อนเคียงวัดตาขุน” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นสถานที่ที่ห่างจากตัวผู้เล่า ซึ่งในที่นี้ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

- (68) เข้า ๒.๒๕ ลงเรือเล็กไปถ้ำแรงจัว แล้วไปถ้ำอ้ายเสือ ถ้ำค้างคาวดอน ดูนกทำรัง
แล้วกลับ ถึงเรือ ๕.๐๕ กินเช้าแล้วบ่าย ๑.๓๐ ออกเรือจากหน้าเทวดาไปปากพูน
๓.๔๘ ถึงปากพูนจอดเรือยังที่พักหน้าที่ว่าการอำเภอ

(จดหมายระยะทางไปตรวจราชการแหลมมลายู ร.ศ. 121)

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์, 2540: 50)

ตัวอย่างที่ (68) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “จอด” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ที่พักร่อนหน้าที่ว่าการอำเภอ” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นสถานที่ที่ห่างจากตัวผู้เล่า ซึ่งในที่นี้ คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

4.3.3.2 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ มี 3 ความหมายย่อย คือ ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ และ ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ ทั้ง 3 รูปแบบนี้ปรากฏในบริบทเช่นเดียวกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ดังนี้

4.3.3.2.1 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’

- (69) แล้วครั้งนั้นพระสงฆ์ได้รับทิวสุงคามสีมา ซึ่งทรงพระราชอุทิศถวายนั้นแล้ว ไปชุมนุมกันที่ท้องพระโรง เนื่องกับมุขเด็จพระที่นั่งดุสิตสวรรค์ธัญมหาปราสาท แล้วทำสังฆกรรมให้สำเร็จอุปสมบทแก่ข้าราชการพวกข้าหลวงเดิมเหล่านั้น ตามพระราชประสงค์เสร็จแล้ว ก็ถวายพระพรลา พวกนั้นก็กลับไปยัง พระอาราม

(ประชุมประกาศ รัชกาลที่ 4)

(พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2541: 35)

ตัวอย่างที่ (69) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “พา...กลับไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “พระอาราม” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (70) พายเรือดูไปจนตลอดหมู่บ้าน แล้วกลับมาจอดท่า ขึ้นยังโรงพักที่กำหนด รับไว้ในเวลา ๓.๔๕

(จดหมายระยะทางไปตรวจราชการแหลมมลายู ร.ศ. 121)

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์, 2540: 38)

ตัวอย่างที่ (70) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “ขึ้น” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “โรงพักที่กำหนดรับไว้” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (71) ครั้นเสวยแล้วก็เสด็จขึ้นประมาณครู่หนึ่ง แล้วเสด็จออก จึงทรงพระกรุณาโปรดฯ ให้นิมนต์พระสงฆ์วัดเสนาสนาราม ๑๒ รูปซึ่งจะได้รับพระราชทาน ฉะนั้น มานั่งยังที่อาสนสงฆ์

(หนังสือ COURT ข้าราชการ เจ้านาย 11 พระองค์ทรงช่วยกันแต่ง เล่ม 1, 2539: 96)

ตัวอย่างที่ (71) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “มา” และปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ “นั่ง” ด้วย ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ที่อาสนสงฆ์” ซึ่งเป็นสถานที่หรือเป็นบริเวณที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์นี้

4.3.3.2.2 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’

- (72) ข้าพระพุทธเจ้า กรมการได้บอกไปยัง เจ้าพนักงาน

(ราชกิจจานุเบกษาในรัชกาลที่ 5 เล่ม 1-2, 2549: 38)

ตัวอย่างที่ (72) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา “บอก” และปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “ไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “เจ้าพนักงาน” ซึ่งเป็นมนุษย์ที่มารับสาร

- (73) จดหมายมายังกรมวจักร ให้บอกพวกชาวนาฬิกาแลแสงหอก ดาบตรวจตั้ง
โมงให้ถูกเวลาตีคังนี้ ไปกว่าจะสิ้นเดือน
(พระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)
(พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2549: 38)

ตัวอย่างที่ (73) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา “จดหมาย” และปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “มา” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลัง คำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “กรมวจักร” ซึ่งเป็นมนุษย์ที่เป็นผู้รับสาร

4.3.3.2.3 ความหมายบ่งการก ‘จดหมายที่เป็นเวลา’¹

- (74) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไม่ได้เสด็จประทับโต๊ะเสวยกลางวัน เพราะเมื่อ
คืนนี้ เขาบรรทุกสินค้ำกันยังรุ่ง
(จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาศทวีปยุโรป ครั้งที่ 2 เล่ม 1)
(สิริพงษ์ อรุณไพโรจน์, บรรณาธิการ, 2547: 82)

ตัวอย่างที่ (74) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “บรรทุก” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “รุ่ง” ซึ่งแสดงเวลาที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

- (75) ส่วนถนนไปบึงสีไฟปนถนนพูนดินขึ้นใหม่ ฝนเมื่อวานนี้ตกค้ำเปนโคลนบ้าง
(พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ คราวเสด็จมณฑลฝ่ายเหนือ)
(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2547: 82)

ตัวอย่างที่ (75) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “ตก” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ค้ำ” ซึ่งแสดงเวลาที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

- (76) ช้างนี้แต่ก่อนก็เคยเที่ยวอยู่ใกล้บ้านคนเคยเห็นคนใกล้ ๆ เมือง ๆ ตั้งแต่ได้มา
แล้วคนก็ล้อมดูแน่ไปยังค้ำ ๆ จึงคุ้นคนเร็วไม่ตื่น
(พระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ฉบับที่ 20)
(พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2521: 361)

ตัวอย่างที่ (76) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาทั้งที่แสดงการเคลื่อนที่และการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “ล้อมดู...ไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ค้ำ ๆ” ซึ่งแสดงเวลาที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์

¹ ในสมัยรัชกาลที่ 4 และ 5 ปรากฏทั้งคำว่า “ยัง” ที่เป็นคำบุพบทมีความหมายบ่งการก ‘จดหมายที่เป็นเวลา’ และคำว่า “ยัง” ในสำนวน “(วัน)ยังค้ำ” ซึ่งหมายถึง ‘ทั้งวัน, ตลอดวัน’ หรือ ‘แน่นอน’ หรือสำนวน “(คืน)ยังรุ่ง” ซึ่งหมายถึง ‘ทั้งคืน, ตลอดคืน’ (ปริชา ช้างขวัญยืน, 2515: 288-289; กาญจนา นาคสกุล, 2544: 546-547)

4.3.4 สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำบุพบท มีความหมาย 2 ความหมาย ได้แก่ ความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ และความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’

4.3.4.1 ความหมายบ่งการก ‘สถานที่’

คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ปรากฏในบริบทเดียวกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 และสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ดังตัวอย่าง

- (77) *เจ้าพระยาธรรมธียรธิบดี เสนาบดีกระทรวงวัง รับพระบรมราชโองการเหนือเกล้าฯ สั่งว่า พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้ง ๕ รัชกาล ซึ่งประดิษฐานยังพระที่นั่งศิวิไลยมหาปราสาทนั้น ทรงพระราชดำริที่ว่ายังไม่เหมาะแก่การพระราชพิธีซึ่งเนื่องด้วยสักการบูชากราบถวายบังคม*
(หมายกำหนดการ พระราชพิธีเชิญพระบรมรูปจากพระที่นั่งศิวิไลยมหาปราสาท ไปประดิษฐานยังปราสาทพระเทพบิดาฯ ใน สาส์นสมเด็จ เล่ม 5)
(มูลนิธิสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และมูลนิธิสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2534: 93)

ตัวอย่างที่ (77) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “ประดิษฐาน” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “พระที่นั่งศิวิไลยมหาปราสาท” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นสถานที่และเป็นสถานที่ที่ห่างจากตัวผู้แต่งหมายกำหนดการนี้

- (78) *เจ้าพนักงานจะได้ตั้งบายศรียังปราสาทพระเทพบิดรเบิกแว่นเทียนสมโภชพระบรมรูป*
(หมายกำหนดการ ฉลองพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แลวันตรุษกุมภาพันธ์ฯ ใน สาส์นสมเด็จ เล่ม 5)
(มูลนิธิสมเด็จฯ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และมูลนิธิสมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2534: 97)

ตัวอย่างที่ (78) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ ได้แก่ กริยา “ตั้ง” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ปราสาทพระเทพบิดร” ซึ่งมีความหมายว่าเป็นสถานที่และเป็นสถานที่ที่ห่างจากตัวผู้แต่งหมายกำหนดการนี้

4.3.4.2 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ มี 2 ความหมายย่อย คือ ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ และ ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ ส่วนความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ จากขอบเขตข้อมูลที่ศึกษาในครั้งนี้ ไม่พบตัวอย่าง พบแต่เพียงคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสำนวน “(วัน)ยังค่า” หรือ “(คืน)ยังรุ่ง”

ปริบทการปรากฏของคำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ และ ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 นี้ พบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 และสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ดังตัวอย่าง

4.3.4.2.1 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’

- (79) ฉันทกลับออกไปที่พระที่นั่งไพศาลและนั่งอยู่ที่นั่นจนสวดมนตร์จบ แล้วออกไปที่พระที่นั่งอมรินทร์เพื่อให้ข้าราชการเฝ้าพอสมควร, แล้วจึงได้กลับขึ้นไปยังพระที่นั่งจักรี

(ประวัติต้นรัชกาลที่ 6)

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2545: 92)

ตัวอย่างที่ (79) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “กลับขึ้นไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “พระที่นั่งจักรี” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (80) ครั้นเมื่อถึงเวลากำหนด ท้าวไทรตรีงษ์ก็ออกยังหน้าพระลาน

(ประมวลพระบรมราชาธิบายเกี่ยวกับประวัติศาสตร์สยาม)

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 2515: 58)

ตัวอย่างที่ (80) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “ออก” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “หน้าพระลาน” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (81) หนุมนกัชะลอเอาเขาสรรพยามาทั้งลูก มาถือไว้เหนือลม กลิ่นยามาถึงพวกที่
ต้องศร ก็พากันฟื้นขึ้นหมด แล้วหนุมนกัจึงนำเขากลับไปไว้ยังที่เดิม

(บ่อเกิดแห่งรามเกียรติ์)

(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2503: 77)

ตัวอย่างที่ (81) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “นำ...กลับไป” และปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ “ไว้” ด้วย ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ที่เดิม” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์นี้

4.3.4.2 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’

(82) ทูตอังกฤษก็ได้แต่บอกไปยังรัฐบาลของตน ว่าพระเจ้าสีป่อทำให้บ้านเมือง
เกิดยุคเข็ญ

(บันทึกรับสั่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาต่อราชานุกาภ ประทาน ม.ร.ว. สุนนชาติ สวัสดิ์กุล)
(สมาคมประวัติศาสตร์ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ, 2550: 98)

ตัวอย่างที่ (82) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา
“บอก” และปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “ไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำ
บุพบท “ยัง” ได้แก่ “รัฐบาลของตน” ในที่นี้อ้างถึงบุคคลที่ทำงานในรัฐบาล ซึ่งเป็นมนุษย์ที่เป็น
ผู้รับสาร

(83) เรื่องนี้เป็นเรื่องที่รู้จักกันเพียงผู้ที่เกี่ยวข้อง, ฉะนั้นไม่ช้าก็ได้ยินว่าพวกที่ถูกปลดถูก
ถอนโทษเรื่องว่าทรงลบล้างพระราชพินัยกรรมกันมากมาย, และพอถึงเวลา
เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นประชาธิปไตยแล้ว พระสุจริตสุดา (เปรี๊ยะ สุจริตกุล)
ผู้เป็นพระญาติทางพระชนนีเองเป็นผู้นำฟ็องยั้งศาลหลวงก่อนคน แล้ว
เจ้าพระยาราม ก็ฟ็องต่อ.

(สิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็น ประวัติศาสตร์เปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475)

(หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล, 2546ก: 31)

ตัวอย่างที่ (83) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “นำ” และ
ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา “ฟ็อง” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำ
บุพบท “ยัง” ได้แก่ “ศาลหลวง” ในที่นี้อ้างถึงบุคคลที่ทำงานในศาลหลวง ซึ่งเป็นมนุษย์ที่เป็น
ผู้รับสาร

4.3.5 สมัยปัจจุบัน (รัชกาลที่ 9 ถึง พ.ศ. 2551)

ในสมัยปัจจุบัน คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำบุพบท มีความหมายเพียง 1
ความหมาย คือ ความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’

คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ ในสมัยปัจจุบัน มีความหมายย่อย 2
ความหมาย เช่นเดียวกับในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึง 8 ได้แก่ ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็น
สถานที่’ และ ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ ส่วนความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ จากขอบเขต
ข้อมูลที่ศึกษาในครั้งนี้ ไม่พบตัวอย่าง พบแต่เพียงคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในสำนวน “(วัน)ยังคำ”
หรือ “(คืน)ยังรุ่ง”

ปริบทการปรากฏของคำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’
และ ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ ในสมัยปัจจุบันนี้ พบว่ามีลักษณะเช่นเดียวกับในสมัยอยุธยาถึง
รัชกาลที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 และสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ดังตัวอย่าง

4.3.5.1 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’

- (84) ในโอกาสนี้ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงรับสตรีในหมู่บ้านต่าง ๆ ที่สนใจ เข้าเป็นสมาชิกศิลปอาชีพเพื่อมีรายได้ให้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง สมควรแก่เวลา จึงประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่ง เสด็จพระราชดำเนินไปยัง ทำอากาศยานน่าน จังหวัดน่าน

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (84) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “เสด็จพระราชดำเนินไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ทำอากาศยานน่าน จังหวัดน่าน” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (85) ทหารฟิลิปปินส์ สองนาย และนิวซีแลนด์หนึ่งนาย ได้รับการนำตัวไปมอบให้แก่ กองกำลังรักษาสันติภาพของอินโดนีเซียเมื่อเวลาประมาณ 10.30 น. ของวันนี้ และกำลังเดินทางด้วยเรือไปยังเมืองกัมปงธม

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (85) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “เดินทาง...ไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “เมืองกัมปงธม” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (86) วันนี้ มีคนกลุ่มหนึ่งถืออาวุธครบมือ บุคมายังทุ่งร้างแห่งนั้น

(เรื่องสั้น นิยาย)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (86) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “บุกมา” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ทุ่งร้างแห่งนั้น” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดหมายหรือจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่

- (87) หากในอนาคตยังคงมีการจอดรถทิ้งไว้อีก จะเคลื่อนย้ายไปเก็บยังพื้นที่ที่ กระทรวงมหาดไทยจัดหาไว้

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (87) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ ได้แก่ กริยา “เคลื่อนย้ายไป” และปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการอยู่กับที่ “เก็บ” ด้วย ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลังคำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “พื้นที่ที่กระทรวงมหาดไทยจัดหาไว้” ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นจุดสิ้นสุดของเหตุการณ์นี้

4.3.5.2 ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’

- (88) นายปลอดประสพ ได้ชี้แจงว่า ได้ทำคำสั่งให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สอนถามไปยังข้าราชการภายในสังกัดว่า มีปัญหาในการทำงานหรือไม่ เท่านั้น แต่ไม่ได้มีคำสั่งให้สอบวินัยข้าราชการแต่อย่างใด

(กรุงเทพฯธุรกิจ)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (88) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา “สอนถาม” และปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “ไป” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลัง คำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ข้าราชการภายในสังกัด” ซึ่งเป็นมนุษย์ที่เป็นผู้รับสาร

- (89) อยากจะวิงวอนมายังท่านผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน โปรดตรวจสอบสลากของท่านให้ถี่ถ้วน ถ้าถูกรางวัลก็โปรดรีบๆ มารับเงินด้วย

(เรื่องสั้น นิยาย)

(Thai Concordance Online)

ตัวอย่างที่ (89) คำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับกริยาที่แสดงการสื่อสาร ได้แก่ กริยา “วิงวอน” และปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่ “มา” ส่วนนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งหลัง คำบุพบท “ยัง” ได้แก่ “ท่านผู้มีอุปการะคุณ ทุกท่าน” ซึ่งเป็นมนุษย์ที่เป็นผู้รับสาร

การที่ในสมัยปัจจุบัน คำบุพบท “ยัง” มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ ได้เพียง ความหมายเดียว เนื่องจากในสมัยปัจจุบัน คำบุพบท “ยัง” ต้องปรากฏร่วมกับคำแสดงทิศทางการเคลื่อนที่ที่มีความสัมพันธ์กับตัวผู้พูดอย่างคำว่า “ไป” หรือ “มา” เสมอ แต่คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ จะปรากฏร่วมกับคำกริยาที่แสดงการอยู่กับที่เท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงทำให้คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ ไม่ปรากฏใช้ในปัจจุบัน

คำว่า “ไป” หรือ “มา” ซึ่งปรากฏร่วมกับคำบุพบท “ยัง” นี้ อาจปรากฏเป็นกริยาเดี่ยวก็ได้ เช่น เขาไป/มายังบ้านของเธอ หรือปรากฏเป็นคำกริยาตัวหนึ่งที่อยู่ในหน่วยสร้างกริยาเรียงก็ได้ เช่น กริยาเรียง “เดินไป” ในประโยค เขาเดินไป/มายังบ้านของเธอ

4.3.6 สรุปการวิเคราะห์ความหมายของคำบุพบท “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

คำบุพบท “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันปรากฏความหมายแสดงการก 2 แบบ คือ การก ‘สถานที่’ และ การก ‘จุดหมาย’ ในกรณีของการก ‘จุดหมาย’ นั้น มี 3 ความหมายย่อย คือ การก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ การก ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ และ การก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’

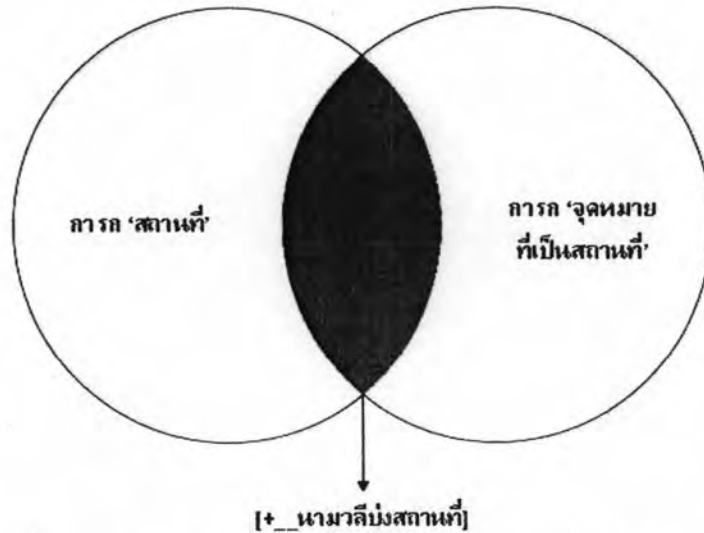
ในด้านพัฒนาการของคำบุพบท “ยัง” พบว่าตั้งแต่สมัยสุโขทัยก็พบคำบุพบท “ยัง” ที่แสดงการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ แล้ว แสดงให้เห็นว่าคำบุพบท “ยัง” ปรากฏเป็นคำไวยากรณ์มาตั้งแต่สมัยนี้ ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 และสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คำบุพบท “ยัง” มีความหมายทางไวยากรณ์เพิ่มขึ้นมาอีก 3 ความหมาย ได้แก่ การก ‘สถานที่’ การก ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ และการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 ถึง 8 เป็นต้นไป ไม่ปรากฏความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ เพราะคำบุพบท “ยัง” ที่บ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ ได้กลายไปเป็นส่วนหนึ่งของสำนวน (“วันยังค่ำ” หรือ “คืนยังรุ่ง” อย่างสมบูรณ์ ในสมัยปัจจุบัน ไม่ปรากฏความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ ด้วย เพราะคำบุพบท “ยัง” ต้องปรากฏร่วมกับคำกริยาแสดงการเคลื่อนที่เสมอ โดยเฉพาะคำว่า “ไป” หรือ “มา” ความหมายต่าง ๆ ของคำบุพบท “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันข้างต้น สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ความหมายของ คำบุพบท “ยัง”		สมัย				
		สุโขทัย	อยุธยา-ร.3	ร.4 - ร.5	ร.6 - ร.8	ปัจจุบัน
การก ‘สถานที่’		-	✓	✓	✓	-
การก ‘จุดหมาย’	‘สถานที่’	✓	✓	✓	✓	✓
	‘มนุษย์’	-	✓	✓	✓	✓
	‘เวลา’	-	✓	✓	-	-

ตารางที่ 4 แสดงการปรากฏของคำบุพบท “ยัง” ในความหมายต่าง ๆ
ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นว่า ในอดีตคำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ อาจจะปรากฏหรือไม่ปรากฏร่วมกับคำแสดงทิศทางการเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์กับตัวผู้พูดอย่างคำว่า “ไป” หรือ “มา” ก็ได้ เช่น ในตัวอย่างที่ (60) ตัวอย่างที่ (69) และตัวอย่างที่ (79) แสดงให้เห็นว่าคำบุพบท “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำว่า “ไป” หรือ “มา” ส่วนในตัวอย่างที่ (61) ตัวอย่างที่ (70) และตัวอย่างที่ (80) เป็นตัวอย่างที่คำบุพบท “ยัง” ไม่ได้ปรากฏร่วมกับคำว่า “ไป” หรือ “มา” ส่วนในปัจจุบันคำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ ต้องปรากฏร่วมกับคำว่า “ไป” และ “มา” เสมอ เช่น *เขาเดินไปมายังบ้านของเธอ* ไม่สามารถตัดคำว่า “ไป” หรือ “มา” ออกไปเป็น เช่น *เขาเดิน ยังบ้านของเธอ*

อนึ่ง เมื่อพิจารณาคำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก ‘สถานที่’ และความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ พบว่ามีลักษณะร่วมกัน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

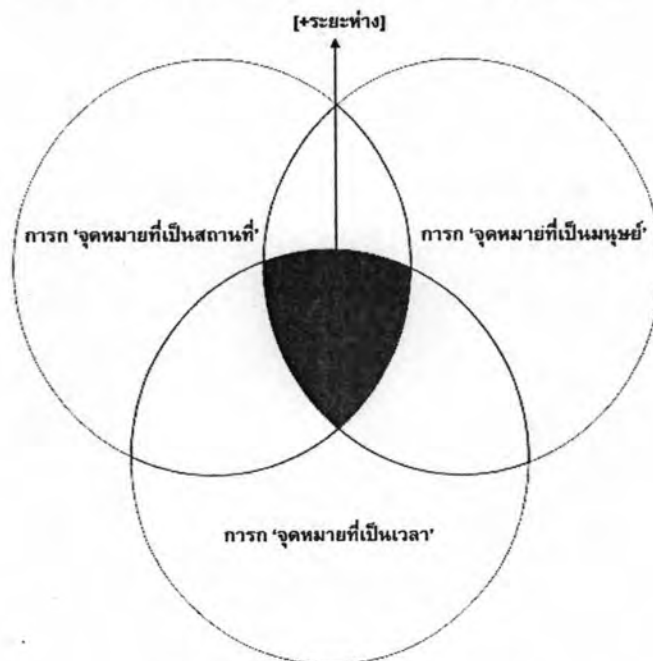

แผนภูมิที่ 7 แสดงลักษณะร่วมกันระหว่างคำบุพบท “ยัง”

ที่มีความหมายบ่งการก 'สถานที่' และความหมายบ่งการก 'จุดหมายที่เป็นสถานที่'

คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการก 'สถานที่' และความหมายบ่งการก 'จุดหมาย' มีลักษณะร่วมกัน คือ ต่างก็ตามหลังด้วยนามวลีบ่งสถานที่เหมือนกัน หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า คำบุพบท “ยัง” ทั้ง 2 ความหมาย ต่างก็แสดงความสัมพันธ์กับนามวลีบ่งสถานที่เหมือนกัน

ส่วนคำบุพบท “ยัง” ที่แสดงความหมายบ่งการก 'จุดหมายที่เป็นสถานที่' 'จุดหมายที่เป็นมนุษย์' และ 'จุดหมายที่เป็นเวลา' มีลักษณะร่วมกัน ดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 8 แสดงลักษณะร่วมกันระหว่างคำบุพบท “ยัง”

ที่มีความหมายบ่งการก 'จุดหมาย' ทั้ง 3 แบบ

คำบุพบท “ยัง” ที่มีความหมายบ่งการกจุดหมายทั้ง 3 แบบนี้ มีลักษณะร่วมกัน คือ ต่างก็แสดงความหมาย ‘ระยะห่าง’ ทั้งสิ้น กล่าวคือ ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นสถานที่’ แสดงระยะห่างของสถานที่ จากจุดใดจุดหนึ่งของการเคลื่อนที่ไปถึงสถานที่ซึ่งเป็นจุดสิ้นสุดของการเคลื่อนที่ ความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นมนุษย์’ แสดงระยะห่างของมนุษย์ จากผู้รับสารไปถึงผู้ส่งสาร และความหมายบ่งการก ‘จุดหมายที่เป็นเวลา’ แสดงระยะห่างของเวลา จากจุดใดจุดหนึ่งของเวลาของเหตุการณ์ไปถึงจุดสิ้นสุดของเวลา

ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำบุพบท “ยัง” จากความหมายใดเป็นความหมายใดนั้น ผู้วิจัยจะกล่าวอย่างละเอียดในบทต่อไป ในส่วนที่ว่าด้วยเรื่องการขยายความหมายเชิงอุปลักษณ์ ซึ่งเป็นกลไกการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายที่เกิดขึ้นในกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของคำว่า “ยัง”

4.4 คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ในสมัยต่าง ๆ

คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏอยู่ในหมวดคำเชื่อมอนุพากย์ ปรากฏให้เห็นตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน โดยในแต่ละสมัยมีความหมายต่าง ๆ และมีรูปแบบการปรากฏ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.4.1 สมัยสุโขทัย

ในสมัยสุโขทัย คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏในบริบทที่อนุพากย์ที่ต่อเนื่องกัน แสดงความสัมพันธ์แบบการเสริมแบบเดี่ยวเท่านั้น ดังตัวอย่าง

- (90) ◦ สมเด็จพระมหาสามีจากแต่สีหลมา เอาฝูง.....แบกอิฐแต่ต่ำขึ้นไป
กระทำพระเก้าท่านคินบริวารณ ด้วยศรัทธา ยังเอาพระศรีรัตนมหาธาตุ
สองลูก แต่สีหามาประดิษฐานที่นั่นโสด บ่มีคนนาถึเลย ◦

(ศิลาจารึกวัดศรีชุม ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 40-42)

(กรมศิลปากร, 2526: 75)

จากตัวอย่างที่ (90) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏเดี่ยว แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่า นอกจาก “สมเด็จพระมหาสามี” จะแสดงความศรัทธาต่อพระศาสนา ด้วยการให้คนแบกอิฐจากที่ต่ำขึ้นไปยังที่สูงแล้ว ยังแสดงความศรัทธาด้วยการเอาพระศรีรัตนมหาธาตุมาประดิษฐานอีกด้วย

- (91) เมื่อพระเป็นเจ้าได้เป็นพระพุทฺธ วันนั้นชนมาพิธี เราคนนี้ยังในร้อยปีเลยแต่
เมื่อนั้นแลมาถึงบัดนี้ว่า ไชริชนม์เราคนคลาจากร้อยปีแลบัดนี้ถอยปีหนึ่งไปแล้ว
ยังแต่กำสับกำปีตาย มิมีคนถามว่านี่แต่คลาร้อยปีนั้นแล ยังคงแต่กำสับกำ
นั้น ได้ก็ปีแลสิ้น ใ้แก่ว่าดังนี้ เมื่อปีอันพระยามหาธรรมราชก่พระธาตุนี้ ชนม์
คนถอยจากร้อยปีนั้น ได้ร้อยสามสิบกำปีแล ปีอันถอยนั้นว่า ไชริในปีเถาะแต่ปี

นั้นมาแลฝูงเจ้าขุนพราหมณ์เศรษฐี ถอยจากเป็นมลากเป็นดีเข้าแต่่นั้น
แล ยังฝูงรู้หลวก โทรทายยาหยุกก็ถอยแต่่นั้นแล บ่ชอบบ่ยำเลย¹

(ศิลาจารึกนครชุม ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 15-24)

(กรมศิลปากร, 2526: 30)

จากตัวอย่างที่ (91) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่าบุคคลที่ทำกริยา “ถอย” นั้น ไม่ได้มีเพียง “ฝูงเจ้าขุนพราหมณ์เศรษฐี” เท่านั้น แต่ยังมี “ฝูงรู้หลวก โทรทายยาหยุก” ด้วย

- (92) ◦ ขุนจิง...ท้า.พระยาคำแหงพระราม...ครั้นพระยาคำแหงพระรามหม...มจัก
แลกลมอนแพน...น.น.....เป็นพ่อตั้งอัน เจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามุนีนั้นเจ็บใจ
ต่างพ่อคนหนักหนา เสมอตั้งเอาหมันตีทางนาคราชนั้น....ข้างชื่อทวงท.ลชั้น
ขับแล่นด้วย..นแม่ข้างแลข้างสรายลงมันฆ่าเชิงท...นข้างสรายเอางวงมันคล่า
นำลงใน...อันย้อยถูกหัว เจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามุนีหันหน้าไม้ ปักปืน
ปากจอบยิงถูกรูน้ำมันข้างสรายนั้นเดินเจ็บหนักหนาคนหนดินก็ย้อยช้อย
แทงข้างสรายนั้นจึงยักเปลี่ยกมุดป่าพงหนี ...

ศิลาจารึกวัดศรีชุม ด้านที่ 1 บรรทัดที่ 63-70

(กรมศิลปากร, 2526: 67)

จากตัวอย่างที่ (92) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่า นอกจากข้างสรายจะโดนเจ้าศรีศรัทธาราชจุฬามุนี “ยิงถูกรูน้ำมัน” แล้ว ข้างสรายก็ยังถูกคนหนดิน “ช้อยแทง” อีกด้วย จะเห็นว่าเนื้อความเป็นไปในทางเดียวกัน กล่าวคือ ทั้ง 2 อนุพากย์ต่างแสดงเหตุการณ์ว่ามีการทำร้ายข้างสราย

4.4.2 สมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3

ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏในปริบทที่อนุพากย์ที่ต่อเนื่องกัน แสดงความสัมพันธ์จำนวน 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์แบบการเสริมและการขัดแย้งดังนี้

4.4.2.1 ความสัมพันธ์แบบการเสริม

- (93) แล้วทรงตรัสว่า ฟังดูข้างเมืองสาย เมืองยะหริ่ง เมืองระแงะนั้น มุลนายเขาก็
มันคงดีอยู่หมด ผู้คนเขาก็จัดแจงมาช่วยกันได้ถึงสองพันสามพัน รบสู้ดี
อ้ายแขกแตกไปได้ ยังกำหนดนัดกันจะติดตามตีอ้ายแขกที่ประวันอีก

(หลวงอุดมสมบัติ, 2530: 60)

¹ ประเสริฐ ณ นคร (2549: 229) ได้สรุปใจความของข้อความในส่วนนี้ไว้ว่า “เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้
นั้น คนอยู่ได้ถึง 100 ปี จึงจะสิ้นอายุ บัดนี้คนอยู่ได้ถึง 99 ปีเท่านั้น ปีที่อายุยืนยาวลดลงเสียปีหนึ่งนั้นเป็น
เวลา 139 ปีมาแล้ว นับย้อนหลังตั้งแต่ปีที่ก่อพระธาตุนี้ หมู่เป็นนักษัตริย์และชนชั้นสูงก็เสื่อมถอย ไม่มีผู้นับถือ
อีกต่อไป”

จากตัวอย่างที่ (93) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏเดี่ยว แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่านอกจากผู้คนจากเมืองสาย เมืองยะหริ่ง และเมืองระแงะ จะตีأيัยแยกแตกไปได้แล้ว ผู้คนเมืองนี้ยังคิดที่จะไปตีأيัยแยกที่อีกเมืองหนึ่งด้วย

- (94) ณ เดือน ๖ ปีมะเมียจศก กรมหลวงเทพพลภักดิ์เสด็จขึ้นไปรับพระคชาธาร สীগ้านสัตบุษอำนวยวงศ์สมโภชที่กรุงเก่าแล้วแห่งมากรุงเทพมหานคร ปลุกโรงสมโภชในพระราชวัง ประทานชื่อเจ้าพระยามงคลหัตติน กรินทร์อำนวยวงศ์กำภูชพ่ายภินิหารด้วยสมเด็จพระเจ้านรเลิศฟ้า ยัง ได้คชาดำเมืองนครราชสีมาลอกเป็นเผือก

(จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี)

(กรมศิลปากร, 2501: 40)

จากตัวอย่างที่ (94) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏเดี่ยว แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่า นอกจากจะได้ “พระคชาธารสীগ้านสัตบุษ” ตัวหนึ่งแล้ว ยังได้ “คชาดำ” อีกตัวหนึ่งด้วย

4.4.2.2 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง

คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ที่แสดงความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 ปรากฏ 1 ปริบท คือ ปริบทที่แสดงการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น ดังตัวอย่าง

- (95) รับสั่งว่า สติปัญญาที่จะคิดตัดศิลาหรือทำร้าน จัดแจงเอาปิ่นขึ้นไปยิงให้หลายบอกเท่านั้นก็ไม่ได้ นำคั้นพระทัยนักหนา أيัยแยกมันก็เป็นแต่ลูกเล็ก มันยังคิดการงานคนถูกผ่อนเรมาช่วยกันทำพรักพร้อมได้

(หลวงอุดมสมบัติ, 2530: 60)

จากตัวอย่างที่ (95) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏเดี่ยว แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น โดยผู้พูดเห็นว่าการที่أيัยแยกเป็นลูกคนเล็ก ดังนั้นจึงไม่น่าที่จะ “คิดการงานคนถูกผ่อนเรมาช่วยกันทำพรักพร้อมได้” แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กลับผิดจากที่คาดหมาย เพราะأيัยแยกกลับทำได้

- (96) คนที่อยู่เมืองนครฯ มีอยู่ถึงห้าพันคน ที่สงขลาอีกห้าพัน คนเป็นหมื่นหนึ่งแล้ว ยังสู้กับคนأيัยแยกห้าพันหกพันไม่ได้

(หลวงอุดมสมบัติ, 2530: 52)

จากตัวอย่างที่ (96) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏเดี่ยว แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น โดยผู้พูดเห็นว่าการสู้รบที่มีจำนวนคนมากกว่า น่าจะทำให้ชนะ แต่เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กลับผิดจากที่คาดหมาย คือ ฝ่ายที่มีคนมากกว่ากลับสู้ฝ่ายที่มีจำนวนคนน้อยกว่าไม่ได้

4.4.3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏในปริบทที่อนุพากย์ที่ ต่อเนื่องกัน แสดงความสัมพันธ์จำนวน 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์แบบการเสริมและการขัดแย้ง ดังนี้

4.4.3.1 ความสัมพันธ์แบบการเสริม

- (97) *รวมผลประโยชน์ค่านาและค่าเช่านาที่รัฐบาลได้รับเพิ่มขึ้นนั้นปีหนึ่ง ประมาณ ๓ ถึง ๔ เปอร์เซ็นต์ของจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปในการก่อสร้าง นอกจากนี้รัฐบาลยังได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมอีกหลายอย่างเช่นค่า ระวังรถไฟ, และภาษีสินค้าต่าง ๆ ที่เกิดจากการเพาะปลูกอันได้รับความ บำรุงของรัฐบาลในการจัดการทดน้ำไขน้ำ ทั้งนี้ก็เห็นได้ว่ารัฐบาลไม่ได้คิดถึง ผลประโยชน์แต่ในทางตรงอย่างเดียว ผลประโยชน์ทางอ้อมก็สำคัญเหมือนกัน,*

(รายงานชาวสมัย ร.5)

(ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, บรรณาธิการ, 2546: 159)

จากตัวอย่างที่ (97) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “นอกจากนี้” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่านอกเหนือจากที่รัฐบาล ได้ผลประโยชน์จาก “ค่านาและค่าเช่านา” แล้ว รัฐบาลยังได้รับผลประโยชน์ทางอ้อมอีกหลาย อย่างด้วย

- (98) *สุดตลาดสดเลี้ยวเข้าทางเดินกลับบ้าน ลืมไป ก่อนถึงออฟฟิศไปรษณีย์โทรเลข ได้แวะดูจวนเก่าหลังหนึ่ง ได้ทำไว้เป็นศาลอำเภอลงเวลาค่ำมีคอนเซ็คตลกมา แต่ยี่หรีง มีหญิงร้องสองคน ตีรับนาเอง มีขอฝรั่งหนึ่ง สีแลร้องเข้ากันเพราะ มาก ตั้งแต่มาฟังได้ฟังดนตรีวันนี้ นอกนี้ยังมีโนราโรงหนึ่ง หนึ่งตลุงโรงหนึ่ง ของเมืองสงขลาเอง กับมายงยี่หรีงอีกโรงหนึ่ง มีผู้หญิงเป็นตัวละคร ผู้ชายเป็นตัวตลก*

(จดหมายระยะทางไปตรวจราชการแหลมมลายู ร.ศ. 121)

(สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์, 2540: 52)

จากตัวอย่างที่ (98) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “นอกนี้” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่านอกเหนือไปจากมี “คอนเซ็คตลก” แล้ว ยังมี “โนรา” “หนึ่งตลุง” และ “มายงยี่หรีง” ด้วย

4.4.3.2 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง

คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ที่แสดงความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง ในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ปรากฏ 2 ปริบท คือ ปริบทที่แสดงการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็นและปริบทที่ แสดงการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ ดังตัวอย่าง

4.4.3.2.1 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น

- (99) วิธีนับปีเดือนที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ ถ้าพ้นจากกาลปัจจุบันไปแล้ว จะเปนกาลอดีต กิติ อนาคตกาลกิติ เป็นการยากที่คนสามัญจะรู้ว่าปีใดเปน อธิกมาศ อธิกวารฤาปรกติ ถึงแม้ว่าผู้ที่รู้วิชาเลขดีแล้ว ก็ยังต้องคิดคำนวณค้นหา ค่ำราสอบสวนอยู่ช้านานจึงจะรู้ได้

(ประติทินบัตร แลจดหมายเหตุ เล่ม 1 ฉบับที่ 1, 2540)

จากตัวอย่างที่ (99) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ถึงแม้ว่า” และ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น โดยผู้พูดเห็นว่าคนที่รู้วิชาเลขดี ก็น่าจะคิดคำนวณเรื่องวิธีนับปีเดือนได้โดยใช้เวลาไม่นาน แต่จากข้อความกลับผิดจากที่คาดไว้ เพราะแม้แต่คนที่รู้วิชาเลขดี ก็ยังต้องใช้เวลาในการคิดคำนวณ

- (100) การทำกะแปะที่ให้ราษฎรใช้แทนเบี้ยเป็นการของบ้านใหญ่เมืองโตทุกทิศทุกประเทศ เมืองเขมรเขาเป็นเมืองขึ้นของกรุงเทพฯ เขาก็ยังริใช้ก่อนกรุงเทพฯ นี่ขึ้นไปถึงสิบห้าปี สิบหกปีมาแล้ว

(ประชุมประกาศ รัชกาลที่ 4)

(พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2541: 30)

จากตัวอย่างที่ (100) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น โดยผู้พูดเห็นว่า การทำกะแปะใช้แทนเบี้ยนั้นมักจะทำกันในเมืองใหญ่ แต่จากข้อความกลับผิดจากที่คาดไว้ เพราะเมืองเขมรเป็นเมืองขึ้นของกรุงเทพฯ ซึ่งก็ถือว่าเป็นเมืองเล็ก แต่กลับมีกะแปะใช้ก่อน

4.4.3.2.2 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ¹

- (101) ความมุ่งหมายที่ฝักหักให้ชาวชวาเข้าใจในทางแพทย์และรัฐบาลต้องจ่ายเงินมากในชั้นต้นนั้นก็โดยที่รัฐบาลเชื่อแน่ว่ายังถูกกว่าที่จะเรียกแพทย์ชาววิลันดามารับราชการ เพราะเงินเดือนชาวต่างประเทศแพงกว่ากันมาก

(รายงานชาวสมัย ร.5)

(ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, บรรณารักษ์, 2546: 106)

จากตัวอย่างที่ (101) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้แสดงการเปรียบเทียบ “กว่า” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ กล่าวคือ แม้ว่าค่าใช้จ่ายในการฝักหักให้ชาวชวาเข้าใจในทางแพทย์จะต้องใช้เงินมาก แต่เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการจ้างแพทย์ชาววิลันดาแล้ว ค่าใช้จ่ายอย่างแรกถือว่าถูก

¹คำว่า “ยัง” ในหัวข้อนี้ อาจดูเหมือนว่าเป็นคำช่วยหน้ากริยา แต่วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จัดให้เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ (ดูรายละเอียดในบทที่ 3)

- (102) ทุกวันนี้มีผู้ซึ่งคิดราชการบ้านเมือง มีความคิดต่าง ๆ กัน ตั้งแต่คิดว่ารักษาบ้านเมืองให้คงอยู่ตามประเพณีเดิมที่ท่านได้รักษากันมาแต่ก่อน เป็นต้น แปรลกกันโดยลำดับ ๆ ไปจนกระทั่งถึงควรจะเปลี่ยนศาสนา เห็นว่าไม่เปลี่ยนศาสนาแล้ว การอื่นจะเจริญไม่ได้เป็นที่สุด เมื่อจะจับเอาความคิดของผู้ที่คิดราชการ ซึ่งเป็นปลายที่สุดคนละข้างเข้าชนกันแล้ว ผู้ซึ่งคิดว่าไม่ควรจะเปลี่ยนแปลงอันใดนั้น จะเห็นว่าพวกที่คิดจนถึงเปลี่ยนศาสนานั้นเป็นบ้า หรือฟุ้งसानจนเกินที่จะคบค้าได้ ฝ่ายท่านผู้ซึ่งคิดจะเปลี่ยนแปลงโดยแรงจนถึงเปลี่ยนศาสนานั้นแล้ว ก็กลับคิดเห็นว่าพวกที่ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเลยนั้น เป็นคนโง่ป่าเถื่อนเหมือนโคเหมือนกระบือ ไม่ควรจะนับว่าเป็นชาติมนุษย์ทีเดียว ก็ถ้าความคิดของคนที่คิดราชการทั้งปวง จะแบ่งออกเป็นสองพวกตรงกันข้ามเท่านี้ ก็จะทำให้เกิดความวิวาทขัดข้องกันและกันไม่เป็นสามัคคีได้ เพราะเหตุว่าความคิดทั้ง ๒ อย่างนี้ห่างกันผิดกันไกลกันมากกว่าความคิดของพวกคิดราชการในเมืองอังกฤษที่เรียกว่ากอนเซอเวตีฟและลิบาล ว่าอย่างยิ่งจนเรดิคัล ก็ยิ่งไกลกับกอนเซอเวตีฟมากกว่าความคิด ๒ อย่างที่ว่ามาในนี้

(พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี)

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2550: 9-10)

จากตัวอย่างที่ (102) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ก็” และคำบ่งชี้แสดงการเปรียบเทียบ “กว่า” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ กล่าวคือ แม้ว่าความขัดแย้งระหว่างพวกกอนเซอเวตีฟกับลิบาลจะมีความรุนแรง แต่เมื่อเปรียบเทียบกับความขัดแย้งระหว่างพวกที่คิดว่าบ้านเมืองควรจะเปลี่ยนศาสนากับพวกที่คิดว่าไม่ควรเปลี่ยนศาสนาแล้ว ความขัดแย้งของกลุ่มแรกถือว่า “ใกล้” ในที่นี้หมายถึง ‘น้อย’

4.4.4 สมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8

ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏในบริบทที่อนุพากย์ที่ต่อเนื่องกัน แสดงความสัมพันธ์จำนวน 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์แบบการเสริมและการขัดแย้งเช่นเดียวกับในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 ดังนี้

4.4.4.1 ความสัมพันธ์แบบการเสริม

- (103) “ผมไม่ค้ำความเห็นของคุณหญิงเลย ผมเห็นด้วยทุกประการ ที่ถามขึ้นก็ด้วยเป็นห่วงแทน เพราะว่าโดยทั่วไปแล้วผู้หญิงมักไม่ใคร่สนใจในสิ่งเหล่านี้ แต่คุณหญิงเป็นคนพิเศษ”
 “เธอให้ฉันเป็นภวี เป็นนักปราชญ์ แล้วยัง ให้เป็นคนพิเศษอีก เธอคือจริง ๆ วันนั้น นพพร ฉันต้องทำความตกลงใจอย่างเด็ดขาด”
 “ในข้อที่จะลงความเห็น ว่า ผมเป็นเด็กดีนี่หรือ?”

(ข้างหลังภาพ)

(ศรีบูรพา, 2548: 22)

จากตัวอย่างที่ (103) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “แล้ว” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่านอกจากนพรจะให้คุณหญิงเป็น กวีและนักปราชญ์แล้ว นพรยังให้คุณหญิงเป็นคนพิเศษอีก

- (104) คำแห่งขุนนางที่รองจากรัฐมนตรีลงมา คือ ๑. ฮัดเกาะ-กรมม้า ๒. หลก เกาะ-กรมวัว ๓. กุ้ยเกาะ-กรมยุงฉาง ... นอกนี้ยังมีข้าราชการประจำเก็บ ส่วยสาอากรสามตำแหน่ง คือ ๑. สองเหย่า ๒. นีซัน และ ๓. ซันไฉ่ และมี ข้าราชการประจำตำแหน่งเก็บรักษาข้อราชการล้อยู่ตำแหน่งหนึ่ง เรียกว่า ปั้งซี (เรื่องของชาติไทย) (เสฐียรโกเศศ, 2533: 27)

จากตัวอย่างที่ (104) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “นอกนี้” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่านอกจากตำแหน่งขุนนางที่รอง จาคนายกรัฐมนตรี 3 ตำแหน่งแล้ว ยังมีตำแหน่งข้าราชการประจำเก็บส่วยสาอากรอีก 3 ตำแหน่งด้วย

4.4.4.2 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง

คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ที่แสดงความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง ในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ปรากฏ 2 บริบท คือ บริบทที่แสดงการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็นและบริบทที่ แสดงการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ ดังตัวอย่าง

4.4.4.2.1 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น

- (105) แม้ว่ายายพร้อมจะสามารถพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้องก็จริง แกก็ยัง ทำนายเรื่องอนาคตของข้าพเจ้าผิดถนัด (ละครแห่งชีวิต) (หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง, 2503: 9)

จากตัวอย่างที่ (105) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “แม้ว่า” และ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น โดย ผู้เขียนเห็นว่ายายพร้อมมีความสามารถในการพยากรณ์สิ่งต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ดังนั้นจึงไม่น่าจะ ทำนายอนาคตของผู้เขียนผิด แต่ยายพร้อมก็ทำนายผิด

- (106) พุดถึงพระยาวิเศษศุภลักษณ์ แม้ว่าจะมีเรื่องขมขื่นอยู่ด้วยเป็นอันมาก ข้าพเจ้าก็ยังรู้สึกภาคภูมิใจในสิ่งต่าง ๆ ที่บุรุษผู้เป็นบิดาข้าพเจ้าได้ทำ ไว้แล้วแก่ชาติเสมอ (ละครแห่งชีวิต) (หม่อมเจ้าอากาศดำเกิง, 2503: 15)

จากตัวอย่างที่ (106) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “แม้ว่า” และ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น กล่าวคือ การที่ผู้เขียนมีความรู้สึกขมขื่นกับผู้เป็นบิดา ก็ไม่น่าจะทำให้ผู้เขียนมีความรู้สึกที่ภาคภูมิใจต่อบิดาด้วย เนื่องจากเป็นความรู้สึกที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ ความขมขื่นเป็นความรู้สึกในด้านลบ ส่วนความภาคภูมิใจเป็นความรู้สึกในด้านบวก แต่จากข้อความก็แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนมีความรู้สึกทั้งสองได้

4.4.4.2 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ

- (107) พระภิรมย์ ผมเห็นว่า การที่คุณเข้าเป็นเสื่อป่าก็เท่ากับประกาศว่าอยากตาย
เต็มใจที่จะตาย
หลวงมณี จริงขอรับ ถ้าการที่ผมตายจะทำให้เป็นประโยชน์แก่พระเจ้าอยู่หัว
หรือบ้านเมืองแล้ว ผมก็จะยอมตายด้วยความเต็มใจ ยอมสละชีวิต
โดยยินดี
พระภิรมย์ นั่น! เพราะฉะนั้น ผมจะยกลูกสาวของผมให้แก่คุณไม่ได้
หลวงมณี เอ๊ะ! น่าประหลาดใจจริง ทำไม่อย่างนั้น
พระภิรมย์ ผมไม่อยากให้ลูกสาวผมเป็นหม้ายแต่สาว ๆ
หลวงมณี พุทโธ! คุณพระนี่ชอบกลจริง ๆ ถึงผมไม่เป็นเสื่อป่า ผมก็อาจจะ
ตายได้ในวันนี้วันพรุ่งนี้เท่ากัน ไม่เห็นผิดอะไรกันเลย
พระภิรมย์ ผิดกันมาก การเป็นเสื่อป่าเหมือนเป็นคนที่ถูกวางบดให้ประหาร
ชีวิตแล้ว อยากรู้ ๆ ไม่พ้นความตาย
หลวงมณี ก็ถ้าเช่นนั้นทหารก็เหมือนนักโทษถึงตายแล้วเหมือนกันขอรับ
พระภิรมย์ ก็คล้าย ๆ กัน แต่ทหารยังดีกว่าเสื่อป่า เพราะที่เป็นพลทหารก็
เป็นโดยถูกเกณฑ์ ถ้าเป็นนายทหารก็เป็นการรับจ้างหากินอย่าง
หนึ่ง นี่เป็นเสื่อป่าค่าจ้างก็ไม่ได้ มีหน้าซ้ำต้องเสียเงินค่าบำรุงอีก
ด้วย แล้วถูกเกณฑ์ก็ไม่ถูกหรือมีกะเกณฑ์อะไรกัน
(บทละครพูดเรื่อง หัวใจนักรบ)
(พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2548ก: 20-21)

จากตัวอย่างที่ (107) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้แสดงการเปรียบเทียบ “กว่า” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ กล่าวคือ แม้ว่าการเป็นทหารจะไม่ดีเพราะต้องเสี่ยงกับความตาย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการเป็นเสื่อป่าแล้ว การเป็นทหารถือว่าดี

- (108) ความรู้สึกของข้าพเจ้ากลับหัวเหวศเช่นเด็กจะกลับไปรีบเขียนแรง ๆ อีกจน
เสด็จพ่อทรงสังเกตเห็นและตรัสว่า “ลูกพูนทำหน้าราวกับจะร้องไห้” ข้าพเจ้า
ทูลว่า “ก็ถ้าถูกจับอีกจะทำอย่างไร” ท่านทรงตอบว่า “ยังไงก็ยังดีกว่า
ในหลวงถูกจับ เราเป็นพระราชวงศ์ไม่ต้องท้อถอย”
(สิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็น ภาคจบ)
(หม่อมเจ้าหญิงพูนพิศมัย ดิศกุล, 2546ข: 116)

จากตัวอย่างที่ (108) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ก็” และ คำบ่งชี้แสดงการเปรียบเทียบ “กว่า” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งแบบ เปรียบเทียบ กล่าวคือ การที่พระราชวงศ์ถูกจับนั้น ไม่ใช่เรื่องดี แต่ถ้าหากเปรียบเทียบกับการที่ ในหลวงถูกจับแล้ว พระราชวงศ์ถูกจับกลับถือว่าดี

4.4.5 สมัยปัจจุบัน (รัชกาลที่ 9 ถึง พ.ศ. 2551)

ในสมัยปัจจุบัน คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏในบริบทที่อนุพากย์ที่ต่อเนื่องกัน แสดง ความสัมพันธ์จำนวน 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์แบบการเสริมและการขัดแย้ง เช่นเดียวกับใน สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 และสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ดังนี้

4.4.5.1 ความสัมพันธ์แบบการเสริม

- (109) ปัจจุบันคุณวิทยา ศุภพรโอภาส ผู้บังคับบัญชาของผม ได้นำช่วงคาราโอเกะ มาบรรจุไว้ในหลาย ๆ ช่วงของนักจัดรายการ โดยให้ผู้ฟังโทรมาร้องเพลงสั้น ๆ วิธีการก็คือ เปิดเพลงปกติไปสักท่อนหนึ่งแล้วก็ปิดเสียงนักร้องผู้ที่โทรเข้ามา มาร่วมสนุกก็สวมเสียงร้องต่อเข้าไป ซึ่งทำให้ได้ฟังเพลงหลายแบบและหลาย บรรยากาศดี แต่เราทำเป็นช่วงสั้น ๆ นะครับ เพราะถ้าให้ร้องยาวเกินไป บางคน ร้องไม่ดีก็จะกลายเป็นการทรมานให้ผู้ฟัง แถมยังทำลายเพลงต้นฉบับไป เสียอีก

(บทความทั่วไป)

(Thai Concordance Online)

จากตัวอย่างที่ (109) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำว่า “แถม” แสดง ความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่า ถ้าหากรายการวิทยุนี้ให้ผู้ฟังที่โทรเข้ามา ร่วมสนุกในรายการ ร้องเพลงยาวเกินไป นอกจากจะทำให้ผู้ฟังคนอื่น ๆ ทรมานหูแล้ว ยังเป็นการ ทำลายเพลงต้นฉบับอีกด้วย

- (110) เบื้องหลังงานเขียน เรื่อง “เทวี” อีแรน แพร่ง ต้องศึกษาภาษาฮินดี และ ภาษาทมิฬอยู่นานหลายปี ต้องเข้า ๆ ออก ๆ ในหอสมุด หอจดหมายเหตุ ในอินเดีย ตั้งแต่เหนือจรดใต้ ซ้ำยังต้องคุ่มเดินไปสังเกตการณ์ตาม เทวาลัยของเจ้าลัทธิต่าง ๆ ในป่าเขาลำเนาไพร หรือย่านที่ผู้คนจอบแจ ไม่ต่ำกว่า 500 แห่ง

(บทความทั่วไป)

(Thai Concordance Online)

จากตัวอย่างที่ (110) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำว่า “ซ้ำ” แสดง ความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการเสริมว่า ในการเขียนเรื่อง “เทวี” นอกจาก ผู้เขียนจะต้อง ศึกษาภาษาฮินดี ภาษาทมิฬ และยังต้องไปค้นคว้าข้อมูลที่หอสมุดหรือหอจดหมายเหตุ ใน อินเดียแล้ว ผู้เขียนยังต้องไปสังเกตการณ์ตามสถานที่ต่าง ๆ อีกด้วย

4.4.5.2 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง

คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ที่แสดงความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งในสมัยปัจจุบัน ปรากฏ 2 บริบท คือ บริบทที่แสดงการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็นและบริบทที่แสดงการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ ดังนี้

4.4.5.2.1 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น

- (111) กางแผนที่บ้านไล่ชีวิตค่าขยะกทม.หวังเงินเพิ่ม 200 ล้าน นายมุดตาผ้า หมั่นระรองผู้ว่าฯกทม. เปิดเผยว่า นายสมัคร สุนทรเวช ผู้ว่าฯ กทม. ได้เห็นชอบ ในหลักการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะรูปแบบใหม่ ซึ่งเก็บขยะได้ทั่วถึงมากขึ้น ด้วยการนำแผนที่จีไอเอสมาใช้ ตั้งเป้าในปี 2544 จะสามารถเก็บค่าธรรมเนียมขยะได้ไม่ต่ำกว่า 200 ล้านบาท จากเดิมที่เก็บได้เพียงปีละ 65 ล้านบาทเท่านั้น โดย กทม.จะนำแผนที่จีไอเอสที่สำรวจจำนวนบ้านเรือนของประชาชนมาใช้ ตรวจสอบว่า ในเขต กทม. มีบ้านเรือนที่ต้อง จ่ายค่าธรรมเนียมกี่หลัง และจากการตรวจสอบพบว่า มีถึง 1.8 ล้านหลัง ทั้งนี้ ถึงแม้ว่า กทม.จะจัดเก็บค่าขยะในอัตราเดิม คือ บ้านที่มีขยะไม่เกิน 20 ลิตร ซึ่งถือเป็นบ้านหลัง เก็บ 4 บาท ขนาดกลางมีขยะไม่เกิน 40 ลิตร เก็บ 8 บาท และ ขนาดใหญ่ไม่ เกิน 60 ลิตร เก็บ 120 บาท ก็ยิ่งทำให้ กทม. มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมถึง 3 เท่าตัว

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

(Thai Concordance Online)

จากตัวอย่างที่ (111) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ถึงแม้ว่า” และ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น กล่าวคือ การที่ทางกรุงเทพมหานครเก็บค่าขยะในอัตราเดิม ก็น่าจะทำให้กรุงเทพมหานครมีรายได้ที่เท่าเดิม แต่เหตุการณ์ไม่ได้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากกรุงเทพมหานครมีรายได้ที่มากกว่าเดิม ทั้งนี้เนื่องจากทางกรุงเทพมหานครได้นำแผนที่จีไอเอสมาช่วยในการสำรวจบ้านเรือนต่าง ๆ จึงทำให้เก็บค่าธรรมเนียมได้ทั่วถึงมากขึ้น

- (112) อย่าลืมนะ ระบบการศึกษาของไทยส่วนใหญ่ นักศึกษาไม่เก่งภาษาอังกฤษ ถึงแม้ว่าจะเรียนมาเป็นระยะเวลาาน เรียนตั้งแต่อุบาล ก็ยังอ่าน พูด เขียน ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ

(บทความวิชาการ)

(Thai Concordance Online)

จากตัวอย่างที่ (112) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำเชื่อมอนุพากย์ “ถึงแม้ว่า” และ “ก็” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น โดยผู้เขียนเห็นว่าการศึกษาไทยเรียนภาษาอังกฤษมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาที่

นาน ก็น่าจะทำให้มีทักษะภาษาอังกฤษที่ดี แต่เหตุการณ์กลับไม่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากนักศึกษาไทยก็ยังมีทักษะทางภาษาอังกฤษที่ไม่ได้ตามเกณฑ์ที่สังคมโลกต้องการ

4.4.5.2.2 ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ

- (113) คนเห็นว่า ห่วยใต้ดินยังดีกว่าการเล่นพนันบอลหรือเข้าบ่อน เพราะการเล่นห่วยใต้ดินไม่ทำให้เงินไหลออกนอกประเทศ ที่สำคัญข่าวคราวเกี่ยวกับการฆ่ากันตาย เพราะเรื่องห่วยไม่ค่อยมี

(หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ)

(Thai Concordance Online)

จากตัวอย่างที่ (113) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้แสดงการเปรียบเทียบ “กว่า” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ กล่าวคือ แม้ว่าห่วยใต้ดินจะไม่ดี แต่เมื่อเปรียบเทียบกับการเล่นห่วยใต้ดินกับการเล่นพนันบอลหรือเข้าบ่อนแล้ว ห่วยใต้ดินถือว่าดี

- (114) นายมารุต ให้สัมภาษณ์เข้าวันนี้ (4 ก.ค.) ภายหลังเป็นประธานเปิดการวิ่งการกุศลที่โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร หลังจากที่นายเสกสรร มีท่าที่จะเข้าไปทำร้ายนายทินวัฒน์ ในห้องประชุมสภาผู้แทนราษฎร เมื่อคืนวันที่ 2 กรกฎาคมที่ผ่านมา เนื่องจากไม่พอใจที่นายทินวัฒน์ เขียนบัญญัติ 10 ประการของผู้ไม่เหมาะสมเป็นกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพ.ร.บ. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2537 ผู้สื่อข่าวถามว่าการกระทำเช่นนั้นส่งผลให้ภาพพจน์ของสภาฯ เสียหายหรือไม่ ประธานสภาผู้แทนราษฎร กล่าวว่า ต้องเข้าใจว่า ส.ส. มีทั้งหมด 360 คน ส่วนใหญ่เรียบร้อย ไม่มีปัญหา และสภาฯ ของไทยยังดีกว่าหลายประเทศที่มักเกิดเหตุรุนแรง คนไทยมีนิสัยที่ให้อภัย ไม่โกรธไม่อาฆาตมาดร้าย เหตุการณ์จึงไม่รุนแรงเหมือนต่างประเทศ

(ข่าว)

(Thai Concordance Online)

จากตัวอย่างที่ (114) คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้แสดงการเปรียบเทียบ “กว่า” แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ กล่าวคือ แม้ว่าสภาฯ ของไทยจะมีภาพที่ดูไม่ดี แต่เมื่อเปรียบเทียบกับสภาฯ ของประเทศอื่นแล้ว สภาฯ ของไทยถือว่าดี

4.4.6 สรุปการวิเคราะห์ความหมายของคำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอนุพากย์ 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์แบบการเสริม และความสัมพันธ์แบบการขัดแย้ง ในกรณีของความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งนั้นแบ่งได้เป็น 2 ความหมายย่อย คือ ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น และความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ

ในด้านพัฒนาการของคำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” พบว่าตั้งแต่สมัยสุโขทัยก็พบคำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ที่แสดงความสัมพันธ์แบบการเสริมแล้ว แสดงให้เห็นว่าคำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ปรากฏเป็นคำไวยากรณ์มาตั้งแต่สมัยนี้ ในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คำบุพบท “ยัง” มีความหมายทางไวยากรณ์เพิ่มขึ้น 1 ความหมาย ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งกับสิ่งที่ควรจะเป็น และตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถึง รัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา พบว่าคำบุพบท “ยัง” มีความหมายทางไวยากรณ์เพิ่มขึ้นไปอีก 1 ความหมาย ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบการขัดแย้งแบบเปรียบเทียบ ความหมายของคำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบันข้างต้น สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง”		สมัย				
		สุโขทัย	อยุธยา - ร.3	ร.4 - ร.5	ร.6 - ร.8	ปัจจุบัน
ความสัมพันธ์แบบเสริม		✓	✓	✓	✓	✓
ความสัมพันธ์แบบขัดแย้ง	กับสิ่งที่ควรจะเป็น	-	✓	✓	✓	✓
	แบบเปรียบเทียบ	-	-	✓	✓	✓

ตารางที่ 5 แสดงการปรากฏของคำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง” ในความหมายต่าง ๆ ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน

4.5 คำว่า “ยัง” ที่มีคุณสมบัติของคำ 2 ชนิด

คำว่า “ยัง” ที่มีคุณสมบัติของคำ 2 ชนิด ในที่นี้ หมายถึง คำว่า “ยัง” ที่สามารถพิจารณาได้เป็น 2 หมวดคำหรือ 2 ความหมาย ดังนี้

4.5.1 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ หรือ คำช่วยหน้ากริยา “ยัง”

การพิจารณาคำว่า “ยัง” ว่าเป็นคำกริยาหรือเป็นคำช่วยหน้ากริยาก็ได้นี้ มีโอกาสเกิดขึ้นได้ใน 4 สมัย ได้แก่ สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 และสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 เท่านั้น เนื่องจากในสมัยเหล่านี้ปรากฏทั้งคำกริยา “ยัง” ที่เป็นกริยาเดี่ยวและมีความหมายว่า ‘มีอยู่’ และคำช่วยหน้ากริยา “ยัง”

คำว่า “ยัง” ที่สามารถพิจารณาว่าเป็นได้ทั้งคำกริยาหรือคำช่วยหน้ากริยานี้ ปรากฏในปริบทที่คำว่า “ยัง” อยู่ในตำแหน่งหน้าคำว่า “เหลือ” “มี” หรือ “อยู่” ดังนี้

4.5.1.1 คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏหน้าคำกริยา “เหลือ” หรือ “มี”

เมื่อคำว่า “ยัง” ปรากฏหน้าคำกริยา “เหลือ” หรือ “มี” ใน 4 สมัยข้างต้น จะเกิดความเป็นไปได้ 2 กรณี กรณีแรก คำว่า “ยัง” เป็นคำกริยาตัวแรกที่เรียงซ้อนกันกับกริยา “เหลือ” หรือ “มี” แบบคำซ้อนเพื่อความหมาย (synonymous compound) อีกกรณีหนึ่ง คำว่า “ยัง” เป็นคำช่วยกริยา ที่มีตำแหน่งหน้ากริยา “เหลือ” หรือ “มี” โดยมีความหมายการณัลักษณะ ‘คงอยู่’ ให้แก่คำกริยา “เหลือ” หรือ “มี” ดังตัวอย่าง

- (115) ○ อนึ่งทนายาดหนักหนา เอามาสทนายพระธาตุ ก่อใหม่เก่าแล้วเอามาต่อ
พระพุทธรูปหินอันหักอันพังบริวารณแล้ว ปูนก็ยังเหลือเลย ○
(ศิลาจารึกวัดศรีชุม ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 26-28)
(กรมศิลปากร, 2526: 74)
- (116) อ้ายพม่ารู้ว่าว่ากองทัพหลวงยกขึ้นไปก็พากันตื่นแตกถอยออกจากที่ล้อม
เมืองเชียงใหม่ ยังเหลือค่ายพม่าอยู่ลูกหนึ่ง จึงแต่งให้อุบากองเป็นนายทัพยก
ลงมา
(หลวงอุดมสมบัติ, 2530: 72)
- (117) เมื่อขุน ข ตรวจเครื่องยศนั้นเวลาบ่ายถึง ๓ โมงแล้ว ยังมีเวลาอยู่อีก ๑๐ นาที
เท่านั้น
(วชิรญาณวิเศษ เล่ม 6 แผ่นที่ 2, 2434)
- (118) เมื่อเขียนมาถึงเพียงนี้ พอดีได้รับลายพระหัตถ์อีกฉบับหนึ่งเป็นฉบับที่ ๗ ลง
วันที่ ๖ เดือนนี้ ครัสตอบเรื่องแต่งงานคุษฎีคืนนั้นด้วยแล้ว
ยังมีเรื่องค้างอยู่ที่จะกราบทูลอีก แต่ขอประทานกราบทูลในภายหลัง
(สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, 2534: 59)

ตัวอย่างที่ (115) ถึง (118) เป็นตัวอย่างที่ปรากฏในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 และสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ตามลำดับ ทั้ง 4 สมัยนี้ปรากฏคำกริยา “ยัง” ที่ปรากฏเดี่ยวและมีความหมายย่อยว่า ‘เหลือ’ และ ‘มี’ อีกทั้งยังปรากฏคำว่า “ยัง” ที่เป็นคำช่วยหน้ากริยา แสดงการณัลักษณะ ‘คงอยู่’ ด้วย ดังนั้นคำว่า “ยัง” ในตัวอย่างเหล่านี้จึงอาจพิจารณาให้เป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า ‘เหลือ’ หรือ ‘มี’ โดยปรากฏเรียงซ้อนกันกับคำกริยา “เหลือ” และ “มี” ในลักษณะที่เป็นคำซ้อนเพื่อความหมาย ในขณะที่เดียวกันก็อาจพิจารณาว่าเป็นคำช่วยหน้ากริยา ที่แสดงการณัลักษณะ ‘คงอยู่’ ให้แก่กริยา “เหลือ” และ “มี” ได้ด้วย

4.5.1.2 คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏหน้าคำว่า “อยู่”

เมื่อคำว่า “ยัง” ปรากฏหน้าคำว่า “อยู่” จะแตกต่างจากคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏหน้าคำว่า “เหลือ” หรือ “มี” เนื่องจากคำว่า “เหลือ” หรือ “มี” สามารถพิจารณาว่าเป็นคำกริยาได้

เพียงกรณีเดียว แต่คำว่า “อยู่” นั้นอาจพิจารณาให้เป็นได้ทั้งคำกริยาและคำช่วยหลังกริยาบอก ‘การดำเนินอยู่’¹ เมื่อคำว่า “ยัง” ปรากฏหน้าคำว่า “อยู่” จะมีความเป็นไปได้ ดังนี้

คำว่า “ยัง” สามารถพิจารณาได้เป็น 2 กรณี กรณีแรกเป็นคำกริยา ที่มีความหมายว่า ‘มีอยู่’ อีกกรณีหนึ่ง คือ เป็นคำช่วยหน้ากริยา ส่วนคำว่า “อยู่” ก็สามารถพิจารณาได้เป็น 2 กรณี เช่นกัน กรณีแรก เป็นคำกริยา ส่วนจะมีความหมายใดขึ้นอยู่กับบริบทที่ปรากฏ อีกกรณีหนึ่ง เป็นคำช่วยหลังกริยา ดังตัวอย่าง²

- (119) หลวงอินจึงให้กำนันไปเป่าร้องชาวบ้านให้ภครวักลับเข้าเมือง พวกซึ่งหนี
ภครวักลับเข้าเมือง ประมาณสองส่วน ยังอยู่ในป่าประมาณสักส่วนหนึ่งทั้ง
ครวัช้ำพเจ้า

(จดหมายเหตุ รัชกาลที่ 3 เล่ม 3)

(กรมศิลปากร, 2530: 33)

ตัวอย่างที่ (119) เป็นตัวอย่างในสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 คำว่า “ยัง” พิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ เป็นคำกริยา ที่มีความหมายว่า ‘มีอยู่’ ในความหมายย่อย่อว่า “เหลือ” หรือเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะ ‘คงอยู่’ ส่วนคำว่า “อยู่” ก็พิจารณาได้เป็น 2 กรณี เช่นกัน คือ เป็นคำกริยา ที่มีความหมายว่า ‘พักอาศัย, ไม่ไปจากที่’ หรือเป็นคำช่วยหลังกริยาแสดงการณลักษณะบอก ‘การดำเนินอยู่’

- (120) แล้วไปคู่ค้ายหลวงซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกตั้งรับพม่าครั้ง
หลังที่สุด เชนเกินดินยังอยู่

(พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ คราวเสด็จมณฑลฝ่ายเหนือ)

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2547 : 132)

- (121) คู่สำหรับไว้พระไตรปิฎก ตั้งอยู่ในหอทั้งซ้ายขวามีมากมาย ใหญ่จนออกประตู
ไม่ได้ก็มี เขียนลายรดน้ำหลายฝีมือด้วยกันแต่ล้วนดี ๆ มีฝีมือคนที่ผูกบายบาน
มุกต์ในวัดพระศรีรัตนศาสดารามก็หลายใบ ผู้ใดที่รักการช่างได้ไปชมที่นั่นแล้ว
จะไม่อยากกลับบ้าน เปนเคราะห์ดีมากที่สุดที่หอพระไตรปิฎกนี้ ยังอยู่ให้ดูได้ดี ๆ
ไม่พึงเสีย จะต้องขอบคุณความดีของพระครูวินัยธร ชม ซึ่งท่านอาไศรยอยู่ใน
หอ นั้น คงจะได้เอาใจใส่ระวังซ่อมแซมอยู่เสมอ

(สาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

(สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

และสมเด็จพระยาตำราจราชานุภาพ, 2534ก: 46)

¹ในงานวิจัยของมิ่งมิตร ศรีประสิทธิ์ (2546: 159) ได้เสนอว่า คำว่า “อยู่” ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยปัจจุบัน สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งคำกริยาและคำช่วยหลังกริยา

²จากขอบเขตข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่พบตัวอย่างคำว่า “ยัง” ที่ปรากฏหน้าคำว่า “อยู่” ในสมัยสุโขทัย

ตัวอย่างที่ (120) และ (121) เป็นตัวอย่างในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 และในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ตามลำดับ คำว่า “ยัง” พิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ เป็นคำกริยา ที่มีความหมายว่า ‘มีอยู่’ ในความหมายย่อว่า ‘มี’ หรือเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะ ‘คงอยู่’ ส่วนคำว่า “อยู่” ก็พิจารณาได้เป็น 2 กรณี เช่นกัน คือ เป็นคำกริยา ที่มีความหมายว่า ‘มี, ปรากฏ’ หรือเป็นคำช่วยหลังกริยาแสดงการณลักษณะบอก ‘การดำเนินอยู่’

4.5.2 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ หรือ คำบุพบท “ยัง”

การพิจารณาคำว่า “ยัง” ว่าเป็นคำกริยาหรือเป็นคำบุพบทก็ได้ นี้ มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในสมัยสุโขทัย และสมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 เท่านั้น เนื่องจาก 2 สมัยนี้ปรากฏทั้งคำกริยา “ยัง” ที่เป็นกริยาเดี่ยวและมีความหมายว่า ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ และคำบุพบท “ยัง”

จากข้อมูลเท่าที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบว่าตัวอย่างที่สามารถพิจารณาว่าเป็นได้ทั้งคำกริยาและคำบุพบท พบในสมัยสุโขทัย ได้แก่ คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในตำแหน่งหลังคำกริยาอื่น ๆ ดังตัวอย่าง

(122) ◦ สิ่งหนึ่งเห็นตะวัน...ออกเขี้ยวตังสูงเผาหม้อเผาไห ◦ พระศิวธาตุดีจจาก
เจดีย์ทองพุ่งขึ้นไปยัง.....เห็นดั่งตะวันส่องอันเรืองไสงามหนักหนาแพ้พระ
อาทิตย์ ... ◦

(ศิลาจารึกวัดศรีชุม ด้านที่ 2 บรรทัดที่ 53-55)

(กรมศิลปากร, 2526: 76)

จากตัวอย่างที่ (122) เป็นตัวอย่างในสมัยสุโขทัย ถึงแม้ว่าในตำแหน่งหลังคำว่า “ยัง” ข้อความจะชำรุด แต่คำว่า “ยัง” ในตัวอย่างนี้ อาจพิจารณาได้ว่า หลังคำว่า “ยัง” น่าจะเป็นนามวลีที่บ่งถึงสถานที่ และน่าจะเป็นสถานที่เดียวกับที่พระอาทิตย์อยู่ ได้แก่ ท้องฟ้า

คำว่า “ยัง” ในตัวอย่างนี้ อาจพิจารณาได้เป็น 2 กรณี กรณีแรก คำว่า “ยัง” เป็นกริยาตัวสุดท้ายในหน่วยสร้างกริยาเรียง (serial verb construction)¹ “พุ่งขึ้นไปยัง” เนื่องจากคำว่า “ยัง” ยังคงแสดงให้เห็นความหมายของคำกริยาอยู่ ได้แก่ ความหมายว่า ‘อยู่ ณ ที่ใดที่หนึ่ง’ โดยแสดงว่า “พระศิวธาตุดู” ได้เสด็จขึ้นไปอยู่บนท้องฟ้า ทั้งนี้ก็เพื่อส่องแสงแข่งกับพระอาทิตย์ จนในที่สุดก็ส่องแสง “แพ้” พระอาทิตย์ ซึ่งในที่นี้หมายถึง ‘ชนะ’ พระอาทิตย์ อีกกรณีหนึ่ง คำว่า “ยัง” เป็นคำบุพบทที่มีความหมายบ่งการก ‘จุดหมาย’ โดยแสดงว่าวลีบ่งสถานที่ซึ่งน่าจะเป็นท้องฟ้านี้ เป็นจุดหมายของกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ “พุ่งขึ้นไป”

¹ หน่วยสร้างกริยาเรียง (serial verb construction) หมายถึง หน่วยสร้างที่ประกอบด้วยคำกริยาจำนวนตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปเรียงกันโดยไม่มีคำเชื่อมใด ๆ ปรากฏระหว่างคำกริยา คำกริยาที่เรียงกันในหน่วยสร้างนั้นอาจมีคำนามซึ่งทำหน้าที่กรรมปรากฏอยู่ด้วยหรือไม่ก็ได้ (กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนานา, 2549: 66)

4.5.3 คำกริยา “ยัง” ที่มีความหมาย ‘มีอยู่’ หรือ คำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง”

การพิจารณาคำว่า “ยัง” ว่าเป็นคำกริยาหรือเป็นคำเชื่อมอนุพากย์ก็ได้ มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในสมัยสุโขทัย สมัยอยุธยาถึงรัชกาลที่ 3 สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 และสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 เท่านั้น เนื่องจาก ทั้ง 4 สมัยนี้ปรากฏทั้งคำกริยา “ยัง” ที่เป็นกริยาเดี่ยวและมีความหมายว่า ‘มีอยู่’ และคำเชื่อมอนุพากย์ “ยัง”

จากข้อมูลเท่าที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบว่าตัวอย่างที่สามารถพิจารณาว่าเป็นได้ทั้งคำกริยาและคำเชื่อมอนุพากย์ พบในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 และสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 ได้แก่ คำว่า “ยัง” ที่ปรากฏในตำแหน่งหน้าหน่วยที่สามารถพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ เป็นนามวลีขนาดยาวก็ได้ หรือเป็นอนุพากย์ก็ได้ ดังตัวอย่าง

(123) *จะว่าด้วยการช่างที่จะพึงหาของเล่นของใช้จะหาเมืองไหนเปรียบยาก เพราะของที่เป็นฝีมือช่างสำหรับเมืองนี้มีหลายอย่างซึ่งถูกตาถูกใจเรา คือ เครื่องแก้วซึ่งเป่าด้วยทราย เปนแก้วชุ่น ๆ สีต่าง ๆ แก้วทำด้วยสาหร่ายอย่างแก้วใส แลเครื่องแก้วที่ซุดลงไปใ้เนื้อแก้วแล้วตะทองเปนลวดลายงามประเสริฐเลิศล้ำ ที่เป็นแก้วสีในลายด้วยก็มี ที่เป็นชาวแลทองล้วนก็มี ที่เป็นลายซุดแก้วขาวดำมยาสีก็มี ยังพวกประสมสีเลียนของโบราณ ลายต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน พันที่จะพรรณนา*

(พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน พระราชหัตถเลขา ฉบับที่ 16)

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536: 256)

จากตัวอย่างที่ (123) เป็นตัวอย่างในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 หากพิจารณา “พวกประสมสีเลียนของโบราณ” ว่าเป็นนามวลีที่เป็นเพียงคำประสม คำว่า “ยัง” ก็จะเป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า ‘มีอยู่’ แต่ถ้าพิจารณาว่าเป็นอนุพากย์ที่มีคำว่า “เลียน” เป็นคำกริยา คำว่า “ยัง” ก็จะเป็นคำเชื่อมอนุพากย์

นอกจากนี้ คำว่า “ยัง” ที่สามารถเป็นได้ทั้งคำกริยาหรือคำเชื่อมอนุพากย์ก็ได้ นี้ อาจปรากฏในบริบทที่คำว่า “ยัง” ตามหลังด้วยนามวลีที่สามารถพิจารณาได้เป็น 2 กรณี คือ เป็นประธานที่มีตำแหน่งหลังคำกริยา “ยัง” ก็ได้ หรือเป็นแกนหรือแก่นความ (topic)¹ ของอนุพากย์ก็ได้ ดังตัวอย่าง

(124) *ถ้าจะบอกอย่างพระนครคีรีชิต ก็ต้องว่าพูดกันเรื่องกินเหล้า คือถามว่ากินเหล้าอะไร พ่อบรับทุกอย่าง อย่างหนึ่งนั้นเรียก คิอันติ คือเหล้าแดงที่เป็นขวดปอง ๆ คอลเล็ก มีฟางหุ้มอยู่ครึ่งขวด เช่นกับอิฐผู้หญิงในรูปเขียนที่ห้องแะปะเต่งรินให้ตาแก่กิน เหล้าเช่นนี้มันขันอยู่อย่างหนึ่งที่ไม่ต้องไขจุก กรอกเหล้าลงไปขวด*

¹ การเป็นแกน (topic) หมายความว่า เป็นหลักหรือเป็นแนวของประโยค เพื่อบอกให้รู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร (เพียรศิริ วงศ์วิภาณนท์, 2533: 7)

คำว่า “topic” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 82) บัญญัติไว้ว่า “แก่นความ”

รูปเปลาะแผละ แล้วเอาน้ำมันออสิฟกรอก หนาประมาณกว่านิ้วนิคหนอย ที่ปากเอาแต่กระดาษหุ้มไว้เท่านั้น เวลาจะรินเปิดกระดาษที่ปาก แล้วเอาหลอดแก้วคล้ายกับสูบน้ำอบฝรั่งแยกลงไปในปากขวด พอเสมอน้ำมัน แล้วดูดปลายหลอดด้วยปาก สูบน้ำมันขึ้นมาหมด แล้วเทเสยลงในถ้วยต่างหาก สำเร็จก็จกการเปิดขวดกันเท่านั้น พอได้ชิมดู ดูรสชาติมันจืด ๆ แต่เขาว่าเหล้าอิตาเลียนแล้วไม่บอกรศแต่แรก เว้นแต่เม่างาย ได้ซื้อเหล้าเช่นนี้สองขวด ให้แก่ฝรั่งนักเลงเหล้าที่เขาอยู่ในนั้นเป็นที่พอใจ รินแล้วลุกขึ้นยืนดื่มให้พอ คราวนี้ได้ว่าซื้ออย่างที่สองต่อไป เรียกว่า บาเบรา อามามีลา สีเหลือง ๆ เปนอย่างว่าเหล้าขาว แล้วมอบให้ท่านพวกนักเลงเหล้านั้นอีก ยังอีกขวดหนึ่งที่เป็นอย่างที่สอง เรียกว่ามอสคาโต หวาน ก็ได้ให้ท่านพวกนักเลงเหล้านั้นเขามากกว่าจะเปิดขวดที่สามแล้ว ขวดที่หนึ่งเกือบหมด

(พระราชนิพนธ์เรื่องไกลบ้าน พระราชหัตถเลขาน ฉบับที่ 10)

(พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, 2536: 147-148)

จากตัวอย่างที่ (124) เป็นตัวอย่างในสมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 5 คำว่า “ยัง” นี้อาจพิจารณาได้เป็น 2 กรณี กรณีแรก คำว่า “ยัง” เป็นคำกริยา หมายถึง ‘มีอยู่’ โดยแสดงการมีอยู่ของนามวลี “อีกขวดหนึ่งที่เป็นอย่างที่สอง” นามวลีนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นประธานที่มีตำแหน่งหลังกริยา “ยัง” หรือมีโครงสร้างแบบ กริยา-ประธาน อีกกรณีหนึ่ง คำว่า “ยัง” เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ที่ปรากฏหน้านามวลี “อีกขวดหนึ่งที่เป็นอย่างที่สอง” ซึ่งทำหน้าที่เป็นแก่นความของอนุพากย์ แก่นความนี้บ่งชี้ให้ผู้อ่านทราบ ว่า เนื้อความที่จะกล่าวถึงต่อไปนั้นเป็นเรื่องที่ต่อเนื่องจากอนุพากย์ที่กล่าวไปแล้วก่อนหน้าเป็นลำดับที่ 3 และเป็นลำดับสุดท้าย

- (125) เมื่อเมล์มาคราววันพฤหัสบดีที่ ๒๙ หม่อมฉันได้รับจดหมายลูกบอกมาจากกรุงเทพฯ ว่า ได้ยินว่าหม่อมฉันจะต้องเป็นผู้แทนพระองค์พระเจ้าอยู่หัวขึ้นไปพระราชทานเพลิงศพพระราชชายาที่เมืองเชียงใหม่ รู้สึกประหลาดใจ คิดดูก็ไม่แลเห็นว่าจะเป็นพระตำาริของพระองค์ท่านที่จะให้หม่อมฉันไปเช่นนั้น ด้วยเจ้านายพระองค์อื่นที่ยังหนุ่มมีอยู่ในกรุงเทพฯ หลายพระองค์ การที่จะให้ปรากฏว่ามีเจ้านายเป็นผู้แทนพระองค์ไปพระราชทานเพลิงศพให้เป็นเกียรติยศแก่พระราชชายา ให้เจ้านายพระองค์อื่นไปก็ได้ ไม่เห็นจำเป็นจะเฉพาะตัวหม่อมฉัน ยิ่งคิดต่อไปยิ่งเห็นความขัดข้องและเสี่ยงภัยหลายสถานเป็นต้น แต่ต้องขึ้นรถไฟตราครุฑทั้งกลางวันและกลางคืนตั้งแต่ปีหนึ่งไปจนเชียงใหม่และยังจะต้องไปอยู่ที่เมืองเชียงใหม่ตลอดงานในเวลาฤดูกำลังร้อนที่สุด ซึ่งโดยปกติเป็นเวลาที่ไม่มีการเขาไปแล้วจะต้องขึ้นรถไฟตราครุฑกลับมาอีก คนแก่เช่นหม่อมฉันจะทนไหวที่ไหน ยังอีกประการหนึ่ง ในเวลานี้ตามหัวเมืองกำลังเปลี่ยนตัวข้าราชการแพร่หลาย มีคนทั้งสมัยใหม่และสมัยเก่าปะปนกัน ความอาภัพสำหรับตัวหม่อมฉันมีอยู่ที่เคยบังคับบัญชาหัวเมืองยังมีคนรู้จักมากจะต้องเดินทางผ่านไปหลายมณฑล และที่สุดเมื่อไปอยู่ที่เชียงใหม่จะต้องพบปะผู้คนมาก ทั้งจะมีคนคอยเอาดาบและเอาหูกคอยฟัง ว่าหม่อมฉันจะไปทำอย่างไร หม่อมฉันจะวางตัวและพูดจากันพวกหัวเมืองที่ไป

พบปะด้วยประการอย่างไรหม่อมฉันจะวางตัวและจะพูดจากับพวกหัวเมืองที่
ไปพบปะด้วยประการอย่างไรและไม่ให้เกิดความสงสัยกินใจว่าไปเกี่ยวข้อง
หนองยุ่งกับการเมือง

(สาส์นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5)

(สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
และสมเด็จพระยาตำราจราชานุภาพ, 2534: 4-5)

จากตัวอย่างที่ (124) เป็นตัวอย่างในสมัยรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 8 คำว่า “ยัง” นี้อาจ
พิจารณาได้เป็น 2 กรณี กรณีแรก คำว่า “ยัง” เป็นคำกริยา หมายถึง ‘มีอยู่’ โดยแสดงการมีอยู่
ของนามวลี “อีกประการหนึ่ง” นามวลีนี้อาจพิจารณาได้ว่าเป็นประธานที่มีตำแหน่งหลังกริยา
“ยัง” หรือมีโครงสร้างแบบ กริยา-ประธาน อีกกรณีหนึ่ง คำว่า “ยัง” เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ที่
ปรากฏหน้านามวลี “อีกประการหนึ่ง” ซึ่งทำหน้าที่เป็นแก่นความของอนุพากย์ แก่นความนี้บ่งชี้
ให้ผู้อ่านทราบว่ เนื้อความที่จะกล่าวถึงต่อไปนั้นเป็นเรื่องที่ต่อเนื่องจากอนุพากย์ที่กล่าวไปแล้ว
และเป็นเรื่องและผู้เขียนต้องการเพิ่มเติมข้อมูลให้แก่ผู้อ่านเป็นลำดับสุดท้าย

สิ่งที่น่าสังเกต คือ หากพิจารณาคำว่า “ยัง” ว่าเป็นคำเชื่อมอนุพากย์ที่ตามด้วยนามวลี
ซึ่งทำหน้าที่เป็นแก่นความนั้น แก่นความดังกล่าวมักจะแสดงว่าเนื้อความที่จะกล่าวถึงต่อไปเป็น
ประเด็นสุดท้ายที่ผู้เขียนต้องการเสริมข้อมูลให้แก่ผู้อ่าน

คำว่า “ยัง” ที่มีคุณสมบัติของคำ 2 ชนิดนี้ สามารถทำให้รอยต่อหรือทำให้เห็น
ความสัมพันธ์ระหว่างคำ 2 ชนิดได้ ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์เรื่องกระบวนการกลายเป็นคำ
ไวยากรณ์ในบทต่อไป

ผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ในบทนี้ไปวิเคราะห์เรื่องกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์
ของคำว่า “ยัง” ในบทต่อไป